PROFESSIONAL

Брой 9, година III, октомври - декември 2011

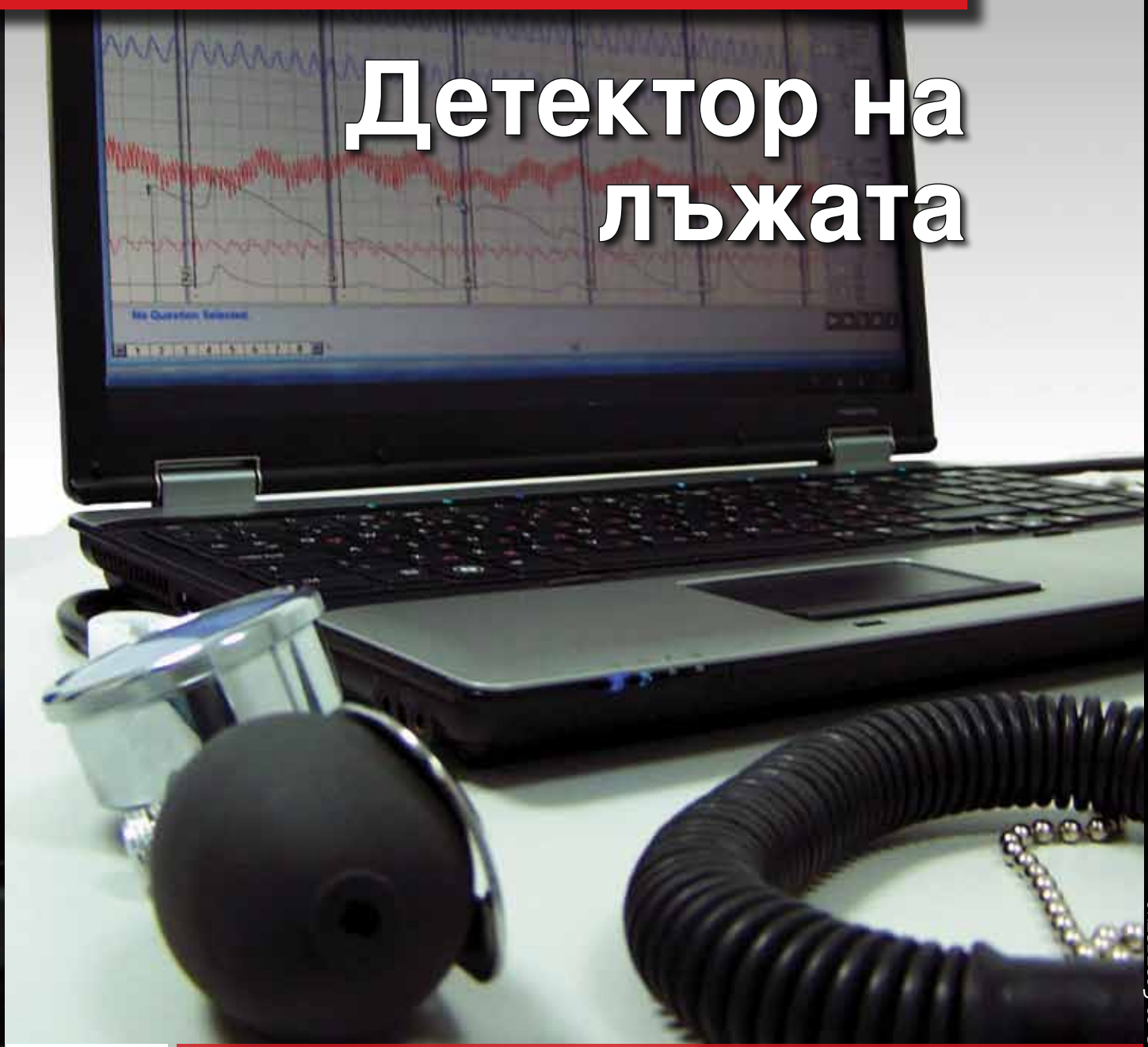

Детектор на лъжата

ISSN 1314-0574

Компютърни престъпления • Документална сигурност • Мерки срещу финансиране на тероризма и пране на пари

Разпространява се безплатно

SIGMA INVEST

50%
НАМАЛЯВАНЕ НА РАЗХОДИТЕ ЗА ГОРИВА

СИГМА ИНВЕСТ ЕООД

- Преоборудване на съществуващи промишлени инсталации, работещи на нафта – за работа на метан
- Проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на инсталации, работещи с компресиран природен газ
- Доставка на кпг/компресиран природен газ/ до крайни клиенти
- Гаранционна и извънгаранционна поддръжка на съоръжения

Гр.Пловдив, 4000
ул.„Кап. Райчо“ 56
e-mail: sigmainvestbg@abv.bg
тел./факс: 032/666 964
тел.: 032/666 996
моб.: 0894438785
моб.: 0879600928

СИГУРНОСТ

Сигурността и човешкият фактор 4

Физическата защита на културно-историческото наследство - националното богатство на държавата 8

ЗАЩИТА НА ИНФОРМАЦИЯТА

Документална сигурност 14

Компютърни престъпления 17

НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ

Българските мюсюлмани – мишена на ислямския фундаментализъм 20

Мерки срещу финансиране на тероризма и пране на пари 26

Противодействие на терористични заплахи 32

НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ

Конкурентното разузнаване в съвременните бизнес информационни системи 35

ОХРАНА

Осигуряване на безопасността на автомобила, като охраняван обект 36

Състезанията в професионалната подготовка на охранителите 40

БИЗНЕС

RAKSA - Подходящ за всеки 42

СПЕЦИАЛНИ ЧАСТИ

Super SWAT International Round-Up – 2011 45

ХОБИ

Стрелба с пистолет в особени условия 46

ОРЪЖИЕ

Кралският войн - Британската щурмова карабина L85 49

Мнението на издателския екип не винаги съвпада с мненията на авторите.

ГЛАВЕН РЕДАКТОР - НИКОЛАЙ ЦАПРЕВ
ЗАМ. ГЛАВЕН РЕДАКТОР - АНАТОЛИЙ МЛАДЕНОВ
ОТГОВОРЕН РЕДАКТОР - МАРИЯНА НИКОЛОВА
ОФОРМЛЕНИЕ И ДИЗАЙН - НИКОЛАЙ ИВАНОВ
ПРЕДПЕЧАТНА ПОДГОТОВКА - НИКОЛАЙ ИВАНОВ
КОНСУЛТАНТ - ЦЕЦО ЛОЗАНОВ
ФИНАНСОВ ДИРЕКТОР - СЛАВИ РАЙКОВ
ИЗДАТЕЛ - ПРОФИСЕК ЕООД
1407 СОФИЯ, УЛ. "БИГЛА" 16А, ЕТ. 4
TEL/FAX: +359 2 962 05 23, E-MAIL: INFO@PROFISEC.BG,
WWW. PROFISEC.BG
photos: SXC, iStockphoto и Dreamstime
тираж - 3000 бр.
PRINT - INARTVISION

PROFESSIONAL

Уважаеми читатели,

С новия брой на списание PROFESSIONAL ви желаем **Честито Рождество Христово, Здрава и Успешна Нова 2012 Година!**

През новата 2012 година пожелаваме успех и на Българска асоциация „Корпоративна сигурност".

БАКС е създадена и развива дейност от средата на тази година. Целта на новата организация е да бъде платформа за обмяна на опит, знания и информация между мениджърите и експертите, работещи в сферата на корпоративната сигурност и държавната администрация, местните власти и неправителствения сектор.

БАКС
Българска Асоциация Корпоративна Сигурност

Основните й цели са създаване на високи професионални стандарти и добри практики в управлението и развитието на фирмената сигурност в България, както и популяризиране и утвърждаване на професията на служителите по сигурността в частния бизнес.

Учредителите на сдружението са професионалисти, работещи в структурите за сигурност на стратегически бизнес направления – банки, застраховане, транспорт, търговия, енергетика и комуникации. Членовете на БАКС вярват в каузата, че професионалното управление на корпоративната сигурност дава съществен и решаващ принос за националната сигурност на Република България.

На сайта на БАКС - www.bacsbg.com, може да се намери повече информация за сдружението – устав, ръководство и условия за членство.

Автор: Рая Чобанова, Антим Личев, Веселин Сомлев,
Асес ЕООД

ДЕТЕКТОР НА ЛЪЖАТА – СИГУРНОСТТА И ЧОВЕШКИЯТ ФАКТОР

В съвременната социално–икономическа реалност, въпросът за сигурността придобива първостепенно значение. Адекватното отношение към оценката на риска и приемливите компромиси със сигурността започват да се проявяват като все по-трудни за решаване въпроси за бизнеса. Множество изследвания доказват статистически и много експерти в сферата на сигурността се обединяват около това, че един от факторите, застрашаващи най-силно фирмената сигурност е човекът. Настоящата статия предлага алтернатива за решаване на този комплексен проблем чрез услугите, които Асес ЕООД предлага.

ПОЛИГРАФСКИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ ВЪВ ФИРМЕНАТА СИГУРНОСТ

Лъжата съществува в ежедневната междуличностна комуникация още от зората на първите човешки общества. Тя представлява умишлено въвеждане на друг в заблуждение. Независимо, че в по-голямата си част лъжите, които хората изричат са безобидни, в много случаи те се използват за придобиване на блага и лични изгоди. Това се превръща в особено голям проблем, когато има обективни негативни последствия за въведеното в заблуда лице. Чрез личностното си развитие и придобиването на социален опит хората се научават да използват лъжата и да я откриват в комуникацията си с другите. Все пак, статистически вероятността за нейното разпознаване от необучени лица е чиста случайност. Поради тази причина е налице нужда от качествен и надежден метод, чрез който тя да бъде разкривана. През вековете са били създавани множество методи за детекция на лъжата, от използването на магически ритуали до отчитането на реакции на човешкото тяло при изричане на лъжа. Ако съществува нужда от прилагане на какъвто и да е метод за детекция на лъжата, със сигурност съществува и страх от последиците при разкриването й.

Днес, доказано най-ефективния, бърз и често единствен начин за детекция на лъжата е полиграфското изследване. Този метод съществува още от началото на XXв., като в развитието си е преминал през множество подобрения, достигайки днешната си прецизност и качество. За основател на съвременния квантитативен метод на полиграфско изследване се счита Клиф Бакстър, създател на звеното за разпити на ЦРУ.

Полиграфът или „детектора на лъжата" е уред, който при изричане на лъжа, отчита психофизиологичните реакции на човешкото тяло, породени от страха тази лъжа да не бъде разкрита. По конкретно, основните параметри, които отчита, са промените в амплитуда и честотата на циклите на дишането, кожногалваничната реакция и промените в кръвното налягане и пулса. Валидността на полиграфското изследване при

диференциране на истина от лъжа е около 95%. Върху надеждността и ефективността на метода влияе и професионализма и експертността на човека, провеждащ полиграфското изследване.

Основното общо известно приложение на полиграфските изследвания по света и у нас е в правоохранителната и правораздавателна система. Този тип процедура може да се използва както от прокуратурата, така и от защитата на обвиняемия. В някои американски щати резултатите от полиграфските изследвания имат тежестта на веществено доказателство. В България, в съдебното производство, психофизиологичните изследвания, проведени с компютърен полиграф, се подреждат редом с медицинските, психиатрични и други експертизи.

С настъпващите социални и икономически промени, полиграфът намира своето приложение и в сферата на частния бизнес, като детекцията на лъжата се превръща във важен аспект от организационното функциониране. В последните години човешкия фактор заема все по-централна позиция във фирмената сигурност. Така практическата полезност на полиграфа при проверка на истинността на дадено твърдение е очевидна. Използването на тази процедура при подбор на служители дава възможност да бъде проверена истинността на информацията, представена в автобиографичните справки, както и да бъдат открити редица противопоказания за заемане на определена длъжност. В зависимост от изискванията на работодателя и нуждите на организацията, значимите за изследването теми могат да бъдат различни, от изясняване на причините за напускане на предходни работни места до наличие на рискови фактори като криминогенна активност, алкохолни и наркотични злоупотреби, и хазартни зависимости. Полиграфската процедура може да се въведе като периодична практика в организации и позиции с висок риск от нелоялно поведение и злоупотреби, които могат да доведат до големи вреди за работодателя. Темите отново зависят от конкретните нужди, но се простират от корупционни прояви, присвоявания, злоупотреби с конфиденциална информация, сътрудничество с конкурентни фирми, до наличие на рисково поведение, което би направило служителя податлив на въздействие и манипулация. В това се състои и превантивната функция на метода, тъй като намалява риска от появяване на подобен тип нежелани фактори. В условия на финансова криза и прогресивно намаляване на доходите, броя на случаите на злоупотреби и вътрешнофирмени присвоявания драстично се увеличава. Точно обратен е ефектът във фирмите, в които персонала преминава периодично полиграфски изследвания. Независимо от заеманата позиция в дадена организация, от ниво мениджмънт до редови изпълнителски състав, процента на злоупотреби и нелоялно поведение драстично намалява.

Полиграфската процедура е особено ефективна и полезна при конкретни инциденти, като установяване на финансови или други материални липси. В такива случаи, чрез вътрешна проверка, бързо, лесно и дискретно може да се провери степента на съпричастност на даден служител към инцидента, избягвайки погрешни обвинения, изтичане на информация, както и всякакъв тип действия, които биха могли да уронят престижа на организацията. Тази процедура позволява на служителите да се чувстват сигурни в своите колеги, спокойни на работното си място и дава възможност за изграждане на високоефективна екипна атмосфера.

Независимо дали полиграфското изследване се извършва от частна или държавна организация, то е абсолютно доброволно. Освен „детектор на лъжата", полиграфът е и „детектор на истината". Независимо от широко разпространените митове относно полиграфската процедура, тя остава един от най-надеждните и ефективни методи за диференциране на истина от лъжа.

Изключително ефективно допълнение към полиграфското изследване, което може да бъде и самостоятелна процедура е психологическата оценка.

Оценката или профилирането на човек е процес, в който могат да се включат много и различни критерии. Методите и начините варират в зависимост от нуждите на организацията. Основавайки се на отговорностите и задълженията към заеманата длъжност е възможно, да погледнем на един професионалист от две гледни точки:

1) експертизата, която той притежава и

2) какъв човек е и какви са основополагащите характеристики на личността му, които го ръководят.

Експертизата може да бъде оценена по многобройни начини (тестове, професионално развитие, справяне с работата и др.), които обаче, оставят в периферията на оценката характеристиките на личността. Именно тези характеристики са в основата на рискът, който всяка организация поема, правейки компромис с тях в името на експертизата.

Профилирането е процес, при който се изгражда подробно и вероятно описание на базовите психични механизми на личността. Какво мотивира човекът, как реагира най-често в организационна среда, как се отнася към другите, как понася напрежение, как реагира под стрес и много други.

Резултатите от тази процедура предоставят подробна информация за базисните характеристики, които обуславят функционирането, поведението и потенциала за развитие на изследваното лице, включително и вероятна прогноза за развитието му в организацията.

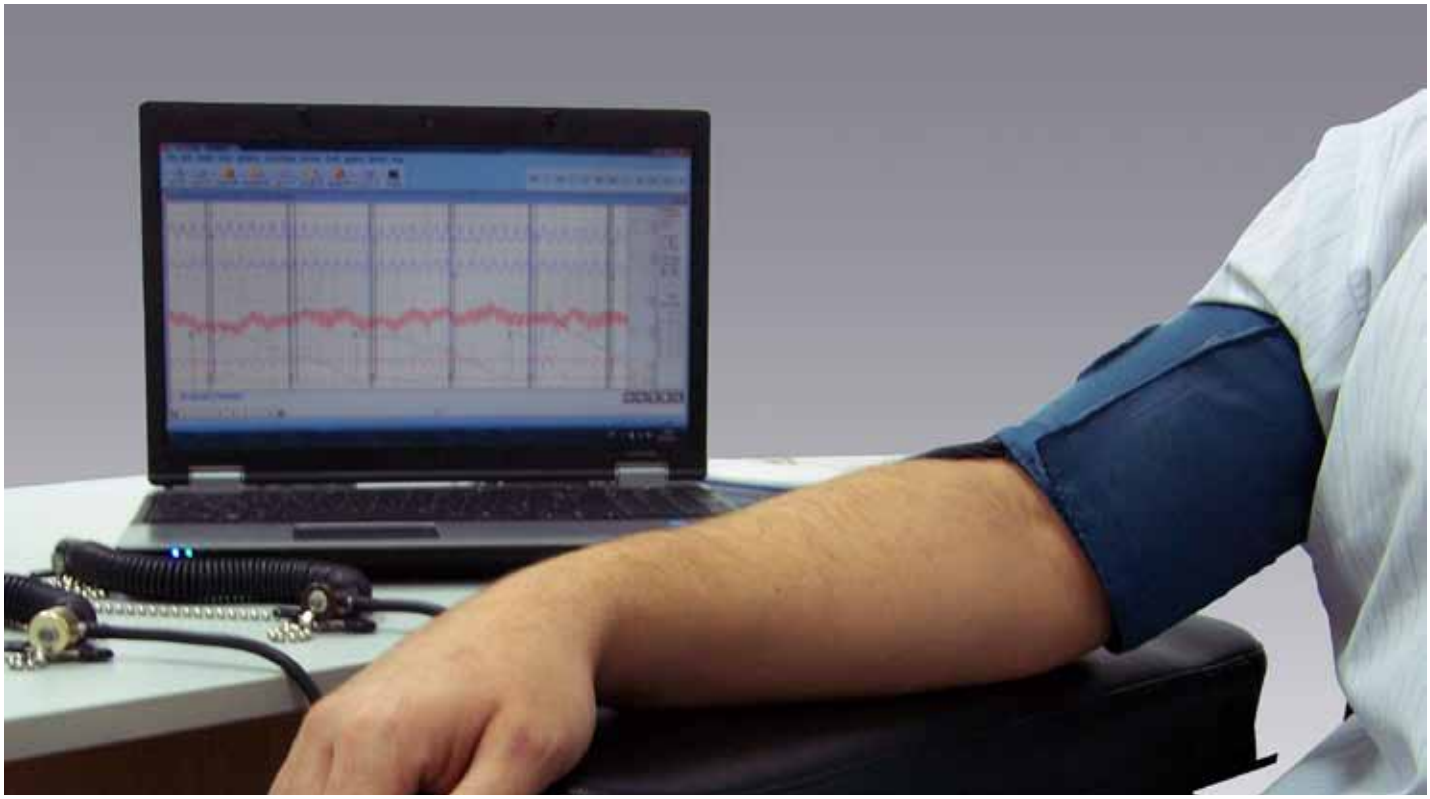

ЗА АСЕС

Асес ЕООД е създадена през 2011 г. Въпреки, че е млада организация, тя обединява дългогодишния опит на експерти от различни сфери на психологическото профилиране и консултиране, психофизиологичните изследвания за достоверност на информацията, анализ и оценка на организационни системи, специализирани обучения, психотерапия. Основите на Асес ЕООД стъпват върху разбирането на професионалистите, работещи в нея, че човешкият фактор във всеки екип и организация е основен движещ механизъм, обуславящ бъдещото развитие и успех. Това разбиране фокусира предлагането и извършването на услугите в посока ресурсът в човека, не човекът като ресурс.

Асес ЕООД интегрира във всяка своя услуга качество, резултат и дискретност. Комплексните услуги за оценка и управление на човешкия фактор дават възможност на корпоративните клиенти на Асес ЕООД да подхождат по адекватен, за динамично променящата се бизнес среда начин, което може да се обозначи с думата - сигурност. Не случайно принципът на организацията е: CONFIDENCE IN TRUTH

Услугите, които предлага компанията са:

✓ Психофизиологични изследвания с компютърен полиграф по системата на Клиф Бакстър за достоверност на информацията;

✓ Психологическа оценка на личността чрез стандартизирани за България тестови батерии, специализирани интервюта и прогноза за развитие;

✓ Оценка на нивото на интелигентност на лица от 17 г. до 55 г. възраст;

✓ Анализ и оценка на организационната система, идентифициране на проблеми с функционирането и вътрешната комуникацията и предложения за корекция и превенция;

✓ Специализирани групови обучения, свързани с изграждането, развитието или промяната на поведенчески стереотипи, вътре-групови взаимодействия, подобряване на комуникацията, лидерски умения и др.;

✓ Психотерапия;

ASSESS
CONFIDENCE · IN · TRUTH

Assess Ltd.
Polygraph and Psychological Services
14, Sreburna Str.
1407 Sofia, Bulgaria
Tel.: +359 2 962 53 60
Mobile: + 359 898 506 024
E-mail: office@assess.bg
Website: www.assess.bg

Защита на Живота и Имуществото

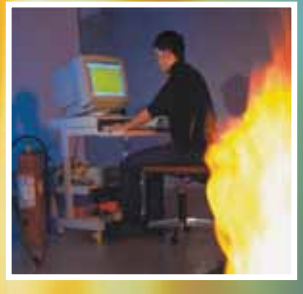

® СИНХРОН С ООД

ПОЖАРНА БЕЗОПАСНОСТ

ПРОЕКТИРАНЕ • УЗАКОНЯВАНЕ • ИЗГРАЖДАНЕ

- **СПРИНКЛЕРНИ ПОЖАРОГАСИТЕЛНИ СИСТЕМИ**
- **СИСТЕМИ ЗА ПОЖАРОГАСЕНЕ С ВОДНА МЪГЛА**
- **СИСТЕМИ ЗА ПОЖАРОГАСЕНЕ С ПРАХ И ПЯНА**
- **СИСТЕМИ ЗА ПОЖАРОГАСЕНЕ С ГАЗ**
- **СИСТЕМИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ ЧРЕЗ РЕДУКЦИЯ НА O_2**
- **СИСТЕМИ ЗА ПОЖАРОИЗВЕСТЯВАНЕ**

Партньори:
SIEMENS, LPG, Rolland, Tyco

СИНХРОН-С ООД: България, София 1504 , ул. Кракра 19А
Тел.: (02) 944 14 04, Моб. тел.: 0884 852 708, Факс: (02) 946 12 15
E-mail: synchron-s@synchron-s.com, Website: www.synchron-s.com

„Технотест" АД
Жулиета Арсенкова – магистър по ЗКИН
инж. Бакой Бакоев – експерт

ФИЗИЧЕСКАТА ЗАЩИТА НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО - НАЦИОНАЛНОТО БОГАТСТВО НА ДЪРЖАВАТА

Какво представлява културно-историческото ни наследство и какво е значението му за обществото?

Културно-историческото наследство[1] (КИН) обхваща нематериалното и материално недвижимо и движимо наследство, като съвкупност от културни ценности, които са носители на историческа памет, национална идентичност и имат научна или културна стойност.

В съвремието културно-историческото наследство е ценност на обществото, представляващо основата на националната ни сигурност, чието значение непрекъснато ще нараства като мощен ресурс за духовно оцеляване и основа за устойчиво развитие.

Необходимо е да се подчертае, че в последните години КИН е основен фактор за развитието на едно от основните икономически направления на страната ни – културния туризъм.

Какво културно-историческо наследство притежава нашата държава?

По количество културни ценности в Европа България се нарежда непосредствено след страни като Италия и Гърция. В нашите земи се преплитат многобройни историко-културни процеси, които обхващат човешката история и цивилизация назад през един период от 8000 – 6000 г. пр.Хр.

Към момента на територията на страната ни са разкрити и регистрирани над 39 000 недвижими паметника на културата, като девет от тях са обявени със статут „със световно значение". В съществуващите 231 музеи, разполагащи с над 340 000 квадратни метра площ се съхраняват около 8 000 000 експоната (движими културни ценности), значителна част от които са обявени за национално богатство.

От какво следва да защитаваме културно-историческото ни наследство?

Рисковите фактори, оказващи пряко влияние върху културно-историческото наследство са в две основни групи:

- природни, които освен естественото стареене породено от климатичните фактори, включва стихийни бедствия (земетресения, вулкани, урагани, свлачища, наводнения, горски пожари и др.);

- техногенни или тези породени от човешката дейност.

За значението на техногенните фактори може да се перефразира изказването на френския експерт по информационна сигурност Мауро Израел - „Човешкото поведение е най-лошата заплаха за културните ценности сега и за в бъдеще".

В тази група са опасности като: военни конфликти, безредици, стачки, демонстрации, производствени

[1] *. Поради спецификата на разглежданите въпроси, свързвани основно с материалното историческо наследство на държавата авторите на статията умишлено използват понятието „културно-историческо наследство", заменено от ЗКН (2009) с по-широкото „културно наследство".*

аварии и пожари, както и масовата урбанизация съпроводена със стихийно строителство. В нея са и онези фактори, които законите на страната определят като престъпления - тероризъм, вандализъм, нерегламентирани разкопки (иманярство), нелегален пазар и между-

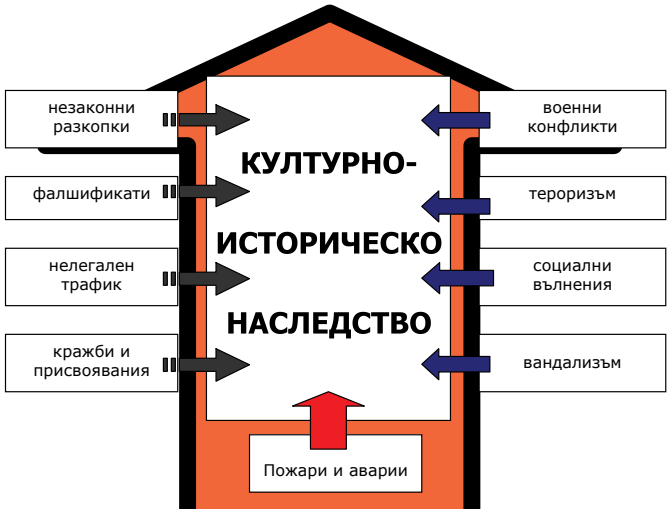

Схема 1. Техногенни рискови фактори указващи влияние върху културно-историческото наследство

народен трафик (контрабанда) на културни ценности, и кражби (Схема 1).

Статистиката в страната ни от изминалите две десетилетия, може би е една от най-черните от времето от когато изобщо съществува документирана информация в държавата за извършени престъпления с културни ценности. Примерите на безстопанственост, корупция, безпрецедентно разрастване на иманярството, нелегален пазар и трафик, кражби и присвояване са многобройни.

Какво е състоянието, касаещо кражбите на културните ценности днес? Може да се използва само една дума – затишие. Като изключим кражби на картини от частни колекции, последният официално обявен опит за престъпление в музей е през януари 2010г. в историческия музей в Перник. Липсата на подобни престъпления от тогава обаче, не може да бъде обоснована изцяло с подобряване на сигурността на тези институции. Дейността по защитата на националното ни богатство би следвало да се основава на превенцията, а не на констатациите и последващи действия след извършени кражби и присвоявания.

Системата за физическа защита на КИН е съвкупност от технически и организационни изисквания, мерки, средства и методи, насочени към ефективно възпиране или ограничаване на неправомерни въздействия и посегателства за предотвратяване на нерегламентиран достъп и погубване на културни ценности, обявени за национално богатство.

Какво е необходимо да бъде направено, за да се изгради действаща система за физическа защита на обектите съхраняващи културното ни наследство?

На първо място да се даде отговор на въпроса “Какво ще защитаваме?”

Това са данните за количеството налични движими културни ценности (ДКЦ) във фондовете на музея, техния материал, структура, габарити, известност и ценност. Във връзка с това следва бъде изпълнено регламентираното в Закона за културното наследство (2009) изискване всички налични КЦ в съответните културни институции да са идентифицирани, обозначени, маркирани, заснети и описани, съгласно изискванията на международните стандарти за регистриране и идентифициране на антиките (т.нар. object ID)[2] . Документите, на които е качена събраната информация за съществуващите КЦ също следва да се защитават от кражби и унищожаване.

На второ място да се отчетат всички различия в изграждата система за сигурност по отношение спецификата на обектите, съхраняващи културни ценности. Основната разлика между системата за сигурност на едно учреждение, съхраняващо материални ценности и информация с голяма стойност и системата за сигурност на музея/галерията е в това, че докато при учреждението се регламентира и осигурява ограничаване на достъпа до ценностите, то при музея/галерията това е просто невъзможно, тъй като освен съхранението и защитата на КЦ, основна негова задача е да ги представя пред обществото.

На трето място създаването на точни правила, заложени в общ нормативен документ (такъв в държавата ни не съществува), регламентиращи конкретните изи-

[2] *Проектът е инициран през 1993 г. от Пол Гети., а като международен стандарт се налага през 1997 г. Стандартът определа начина за описване на културната ценност и даването на уникален каталожен номер, с който се позволява нейнат иденфикация по целият свят.*

сквания към сигурността на съответните учреждения.

На четвърто място е наличието на специалисти по сигурността, които успешно да съчетават познаването на техническите и оганизационни изисквания към системите за сигурност и специфичните изисквания към техните елементи, породени от характера на защитаваните културни ценности.

На пето място – изграждaната системата за физическа защита на отделния обект следва да има възможност да бъде интегрирана в общата система за опазване на КИН, включваща борбата с иманярството, нелегалния трафик на КЦ, изработване и търговията с фалшификати, и съответно свързана с европейската и световната мрежа за борба с кражбите и нелегалния трафик на ценности.

Преди изграждането на конкретна система за физическа защита е необходимо да бъде извършена оценка на риска, основана на съществуващите изисквания и наличието на конкретни рискови фактори (заплахи за сигурността на КИН по отношение на фи-

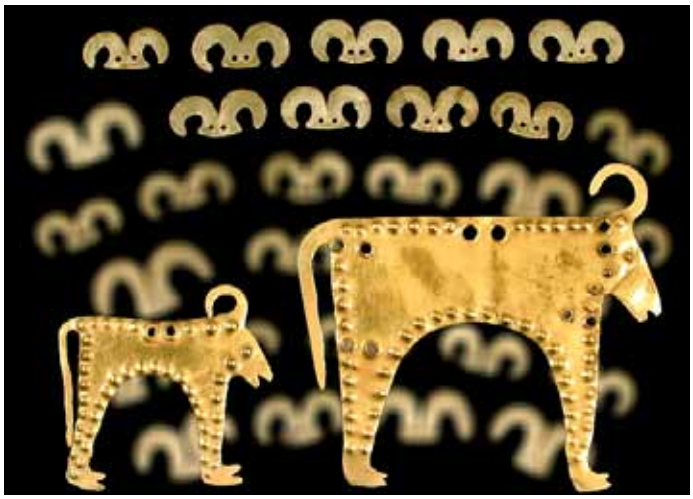

зическата безопасност и възможността от реално посегателство върху КЦ). За нея следва да се оценят:

Състояние на дадения музей/галерия, включващо:

- материална база на музея - оценява се както състоянието на сградите, така и възможностите им да осигурят двете съществени зони - за ограничен и свободен достъп;

- състоянието на КЦ, включени във фондовете на музея (основен и обменен), преди всичко тяхната регистрация и вписване в инвентарната книга и тяхното обозначаване. Оценява се мястото и начина на съхранение и излагане на съответната ДКЦ и организацията, по която се извършва преместването на експоната в рамките на самия музей или при временното му предоставяне извън него;

- данните за станали инциденти в самия музей и причините за тяхната поява. От изключителна важност е оценката и проучването на персонала. Успоредно с данните за неговата квалификация и опит се налага задължителна оценка за лоялност и отговорност, поради вероятността от възникване на вътрешна кражба (присвояване) или допускане на такава при липса на конкретната отговорност на дадения служител. Тази опасност има съществен израз и в световен мащаб. Именно поради това законодателството предвижда, като превантивна мярка, недопускане на служителите да притежават частни колекции, имащи сходен характер с тези на музея или ако са ги притежавали преди назначаването им да ги декларират ;

- наличие и състояние на система (елементи) за физическа защита.

Районът, в който е разположен обекта, включващо:

- населеност, наличие на държавни структури за сигурност, състояние на инфраструктурата, масов транспорт, улично осветление и др.;

- наличието на криминален контингент в него и извършени кражби, особено взломните, нерегламентиран пазар на КЦ, иманярски набези и др;

- отношението на обществото към културното наследство (КН), проявите на вандализъм, социалния статус и материалното състояние на населението.

Изготвеният анализ на риска следва да послужи за точна преценка при създаване на необходимата действаща система за физическа сигурност, осигуряваща ефективна защита на КЦ от преобладаващите опасности .

Резултатите от извършената оценка на риска трябва да бъдат основен аргумент и при даване отговор на въпроса: “Какви елементи трябва да включва системата за физическа защита”?

При прилагане на техническите изисквания на елементите за защита, поради особеностите на охраняемия обект следва да се има предвид, че:

- музеите, в преобладаващите случаи се разполагат в сгради, които са обявени за недвижими културни ценности. Това ограничава или не предоставя възможност за извършване на сериозни архитектурни и инженерни промени по укрепване на сградата и промени във вътрешното пространство;

- за осигуряване на сигурността на музеите е необходимо организиране и на защитата на техните прилежащи райони;

- в повечето съвременни музеи изложените колекции са динамични (променящи се), за това и инсталираните средства за защита (детектори и видеокамери)

могат да се окажат неефективни поради факта, че разположението им е било съобразено с предхождащата колекция;

- културните ценности се разполагат едновременно в зоните за свободен и ограничен достъп. Необходимо е използването на устройства за контрол за влизане и излизане в зоната за ограничен достъп;

- за особено ценни предмети е необходимо излагането и съхранението им да става в трезорно помещение, отговарящо на изискванията за съпротивление на взлом, съгласно техническия стандарт;

- обектите, в които се съхранява културното наследство не са затворена система с постоянен персонал и ограничен брой временно пребиваващи външни лица. Достъпът на посетителите е свободен и за това следва да се:

• определят задълженията на всеки един от персонала по допускането на външните лица в зоната на изложените колекции и непрекъснатото им наблюдение;

• осигури допълнителна защита от кражби и вандалски актове, поради възможността за пряк контакт на посетителите до културните ценности;

• ограничи движението на посетителите извън маршрутите с поставяне на физически бариери и възпиращи надписи;

• въвеждане на забрана за снимане и наличие на „антиблокираща" функция на елементите за защита (детектори и видеокамери) поради възможност от пряко наблюдение на посетителите върху елементите на системата, разположени в изложбените зали.

- осигуряването на безопасността на обекта, персонала и посетителите му определя необходимост от създаване на подходяща организация и условия за осигуряване на пътища за евакуация, гарантиращи бързото напускане на музея, но същевременно при възникване на подобна ситуация системата да продължава да осигурява защитата на културните ценности;

- необходимост от правила за вътрешното движение и преместване на КЦ, както в сградата на музея, така и извън него, като във всеки момент да съществува информация за тяхното местонахождение;

- всеки член на персонала следва да познава елементите на системата и начина за работа с тях в рамките на своите правомощия;

- необходимо е използването на съвременни средства и системи за гасене на пожари, осигуряващи запазването на културните ценности не само от пожара, но и от последствията от гасенето;

- следва да се осигури надеждна връзка за оповестяване на органите за охрана и противопожарна защита при опит за нерегламентирано проникване и възникване на пожар;

- за гарантиране качеството на вложените средства и изградената система са необходими съответните сертификати за тях, издадени на основание извършено изпитване и контрол.

Една съвременна система за физическа защита на музей/галерия включва следните елементи (Схема 2): Административни – приетата политика, план за управление на системата за защита и въведени конкретни процедури по прилагането им.

Персонал – общ и специализиран и определени основни длъжностни лица, отговорни за дейността по защитата на културните ценности.

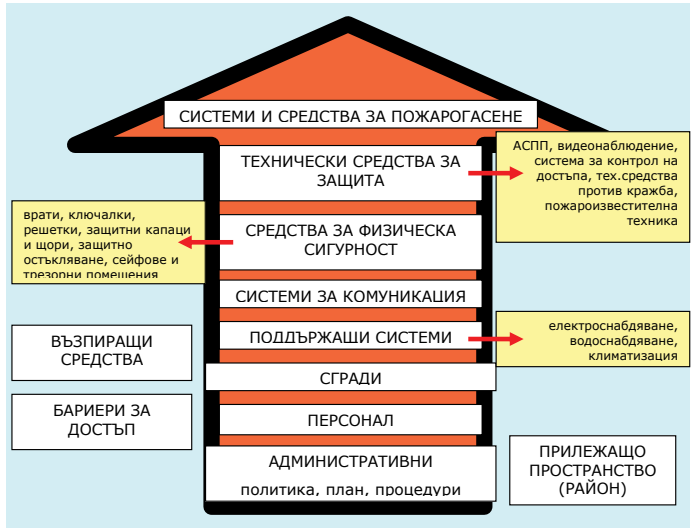

Схема 2. Елементи на системата за физическа защита

Сгради – осигуряващи съществуване на двете зони, за ограничен и публичен достъп и изградено трезорно помещение.

Прилежащо пространство - района на разполагане на музея и неговата инфраструктура.

Поддържащи системи - сградните системи за електроснабдяване; водоснабдяване; климатизация и далекосъобщителна мрежа.

Технически средства за защита - алармени системи против проникване (АСПП); видеонаблюдение; система за контрол на физическия достъп; технически средства против кражба; пожароизвестителна техника; вътрешни връзки и интерком.

Възпиращи средства - защитно осветление; звукова аларма и униформени охранители.

Бариери за достъп (за контрол на достъпа на посетителите) - огради, конструкция на сградата (стени, покривни конструкции, вътрешни прегради) и указателни табели. Към тази група са: екранирането на техническите средства от електромагнитни излъчвания и ограничаване на възможностите за дистанционно на-

блюдение на съоръженията и работата на операторите на отделните охранителни системи.

Средства за физическа сигурност - врати, заедно с техните застопоряващи механизми и ключалки; защитни решетки, капаци и щори на прозорци и проходите; противовзломно защитно остъкляване на прозорци, особено тези, които позволяват директен достъп до помещенията и устойчиво на куршуми остъкляване на помещенията за охраната и операторите.

Към тях спадат и сейфовете, в които се съхраняват, както някои колекции и отделни ценности, така и тези, в които се намират техническия архив и инвентарните книги; защитните стъкла на витрини и върху някои особено ценни картини.

Системи и средства за пожарогасене - възпирането на възникнал пожар в една среда, в която се намират значителни по количество горими материали е ефективно единствено, ако огъня се угаси в най-кратък срок от време и пораженията от самото гасене са минимални. Това се постига чрез използване на автоматични системи за гасене с гасителни агенти вода и инертни газове.

Персонал, на който е възложена конкретна дейност за охрана - човешкият фактор е особено важен елемент от системата за физическа защита, независимо от изградените и монтирани средства и системи.

Система за връзка и комуникация със съответните държавни и частни органи - полиция, частна охранителна фирма, противопожарна защита, включваща освен съществуващите комуникации и алармени системи (обикновено реализирана автоматично или чрез наличие на паник-бутон).

Кой следва да носи отговорност за защитата на нашето културно-историческото наследство?

Защитата на културно-историческото наследство в България е обосновано от така нареченото колективно право на общността върху историческите ценности. В чл.23 от Конституцията на Република България е определено "Държавата създава условия за свободно развитие на науката, образованието и изкуствата и ги подпомага. Тя се грижи за опазване на националното историческо и културно наследство."

От друга страна абсолютно погрешно е да се приеме, че само държавата следва да се грижи за опазване на КИН. В съвременната обстановка наличните към момента държавни финансови и човешки ресурси се оказват крайно недостатъчни за ефективната защита на културните ценности.

Пътят за излизане от тази ситуация е преди всичко преструктуриране на системата за защита, с оглед на съществуващите реалности и разпределянето на функции и отговорности между всички участващи в процеса.

Безспорно подобна промяна би трябвало да има и в съответните политическо-правни измерения. Основната роля на държавата е с актуализиране на законовите рамки да определи правилата и конкретните изисквания и прилагане на контрола за реализирането им. Необходимо е да се изготвят и утвърдят конкретни механизми, с които всяко участие в изграждане на система за защита на културните ценности от страна на неправителствени организации, юридически и физически лица да бъде обвързано с предоставяне на известни облекчения. Това е начин да се привлече бизнеса и инвестиции в този процес и да се решат въпросите по защитата на културно-историческото ни наследство. Друга насока за намиране на ресурси за защита на КН може да се търси във финансиране чрез оперативните програми на Европейския съюз.

В заключение може да се каже, че за да опознаеш себе си, трябва да познаваш предшествениците си, своята идентичност и да я отстояваш в този свят на глобализация. Да съхраниш културата на своето минало е равносилно да обичаш бъдещето си. Да почиташ миналото си и да обичаш бъдещето си, значи да умееш да живееш в настоящето.

При написването на статията, освен цитираните документи е използвана и магистърската теза „Система за физическа защита на културно-историческото наследство в Република България", СВУБИТ, 2010

Коментари, мнения и въпроси на e-mail: techno-cert@medicom.bg

София
бул. Ломско шосе 254
тел./факс:
02 / 934 01 36
02 / 934 99 90
02 / 934 99 91
02 / 934 99 92
Gsm: 0888 813 891
Gsm: 0889 879 979
(служебен)
evro_van@abv.bg

EVROVAN
СПЕЦИАЛИЗИРАН ВАН-СЕРВИЗ

Ремонт и баланс на кардани.
Продажба на каросерия (кръстачки) на едро и дребно.

- ГОДИШНИ ТЕХНИЧЕСКИ ПРЕГЛЕДИ
- РЕГЛАЖ ПРЕДЕН И ЗАДЕН МОСТ
- ПРОДАЖБА НА ОРИГИНАЛНИ РЕЗЕРВНИ ЧАСТИ ЗА МЕРЦЕДЕС И ФОРД БУС
- СЕРВИЗ ЗА ГУМИ
- ПЪТНА ПОМОЩ
- СПЕЦИАЛИЗИРАН СЕРВИЗ ЗА РЕМОНТ НА БУСОВЕ И ДЖИПОВЕ: ДВГ, СКОРОСТНИ КУТИИ, ХОДОВА, КОМПЮТЪРНА ДИАГНОСТИКА, ЕЛЕКТРОУСЛУГИ.

Магазин и сервиз за акумулатори;
Безплатен монтаж;
Гаранционно и извънгаранционно обслужване.

КИТ93

ДИРЕКТЕН ВНОСИТЕЛ НА:
BEREN - АВСТРИЯ
MOLL - ГЕРМАНИЯ
IQ POWER - ГЕРМАНИЯ

Вносител на зарядни устройства и бустери на TELWIN - ИТАЛИЯ

ЗА ЧИТАТЕЛИТЕ НА СПИСАНИЕ „PROFESSIONAL"
15% ОТСТЪПКА

ЕТ „КИТ-93- Таньо Паунов", София, ул. „Одрин", № 158-160, тел.: + 359 2 833 3293, тел./факс: + 359 832 3168, www.kit93.com, e-mail: office@kit93.com

Автор: д-р, инж. Милен Иванов

ДОКУМЕНТАЛНА СИГУРНОСТ

За да може да се осъществява ефективна управленска дейност от мениджърския екип, всяка фирма трябва да има изградена единна система за делопроизводство. Тази система е необходимо да обхваща следните основни елементи:

- ред за изготвяне, оформяне и движение на разпоредителната документация и разпоредбите на вишестоящите структури (ако има такива) и кореспонденцията с контролни органи на държавата;

- организиране на отчета, регистрирането и контрола за изпълнението на служебните документи;

- ред за размножаване, копиране и тиражиране на служебни документи, ред за тяхното систематизиране, подготовка за предаване в архив, съхраняване и използване;

- съсредоточаване на цялата техническа работа с документи в един общ отдел и други делопроизводствени подразделения.

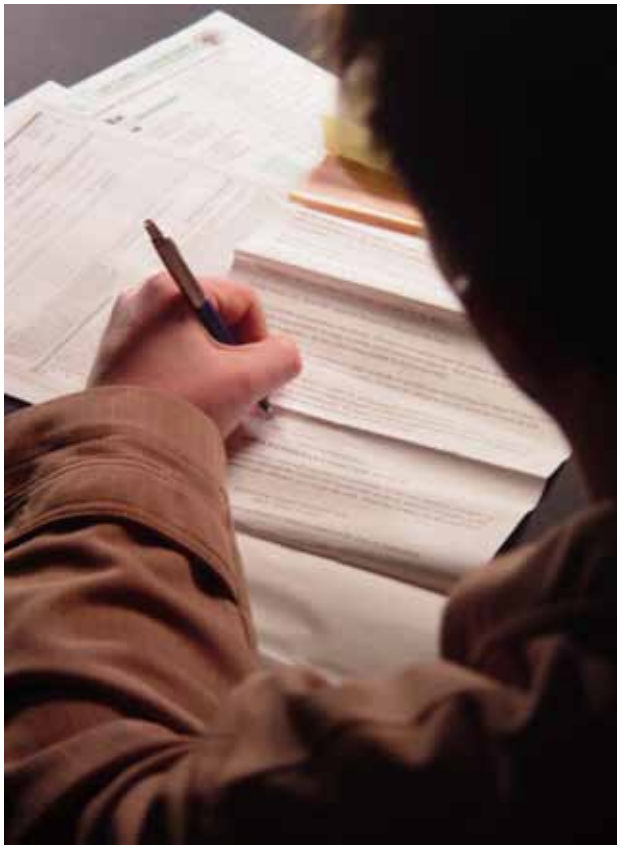

Под делопроизводство се разбира дейността на управленските структури, която обхваща въпросите по документиране и организация на работата с документи в процеса на осъществяване на управленските им функции.

Главна задача на делопроизводството е осигуряване на бърза, безпроблемна и ефективна работа на фирмата.

Делопроизводството има два дяла - документооборот и документиране.

Документооборотът включва комплекс от дейности с готови документи, които са създадени от фирмата и такива, получени отвън и включва следните елементи: приемане, разпределение, регистрация, контрол да изпълнението, справочни дейност, каталогизиране (формиране на дела), съхраняване и използване на документацията, движение на документната информация във фирмата и по инстанциите.

Под система за документиране се разбира съвкупността от процеси по създаване на всички видове документации, отразяващи дейността на институцията, организацията или предприятието.

Документирането включва всички операции по подготовката, съставянето, съгласуването, оформянето и изготвянето на документа.

Преобладаващата част от използваната в управленската дейност информация изисква фиксиране. Документ (от латинската дума documentum — образец, свидетелство, доказателство) е материален обект, съдържащ информация във фиксиран вид и специално предназначен за нейното съхраняване и предаване във времето и пространството. Носител на информацията може да бъде хартия, перфокарта, фотолента, магнитен или оптичен диск, магнитна лента, глинени плочки и мн. др. Документите могат да съдържат текстове на естествен или формализиран език, изображения, звукова информация и др.

В управленската дейност се използват най-често текстови документи на хартиена основа, т. е. ръкописни, машинописни, принтирани. Такива документи се наричат управленски документи, а тяхната съвкупност управленска документация.

За да може да се разработят определени принци-

пи за работа с различни документи, е необходимо документите да се класифицират по вид дейност, произход, предназначение, място на съставянето, наименованието, количеството отразени в тях въпроси, срокове за изпълнение и съхраняване, степен на достоверност, техника за създаване и редица други признаци.

Предмет на изучаване и класификация в делопроизводството е административната система на документирането. Тази система е универсална, тъй като осигурява фиксирането на разпоредителни управленски решения, регулирането на дейността на всяко предприятие, институция или организация, независимо от формата на собственост и правовия режим.

Административната система за документиране в зависимост от вида на документите се дели на три групи:

1. Организационно-разпоредителна документация (ОРД) – разпоредби, устави, инструкции, заповеди, решения, протоколи, щатни разписания, регламенти и т.н.

2. Справочно-информационна документация (СИД) – писма, имейли, телеграми, телефонограми, докладни, служебни, пояснителни, обяснителни записки, справки, актове и т.п.

3. Документи, свързани с човешките ресурси (ДЧР) – заповеди, лични дела, заявления, трудови книжки, характеристики, анкети, резюмета, договори и т.н.

Целта на класифицирането на документите е:

- повишаване на оперативността на дейността на мениджърския апарат;

- повишаване на отговорността на изпълнителите чрез разграничаване на функциите на структурните подразделения и задълженията на конкретни изпълнители;

- ясно разпределение на информация;

- икономия на труд за сметка на използване на информационно-справочния апарат.

Значение на класифицирането на документите:

- осигуряване на бързо търсене в текущото делопроизводство;

- повишаване на оперативността на дейността на документите.

Първата степен на класифициране е групирането на изпълнените документи в дела. Основен признак на класифицирането е съдържанието на документа.

Нито едно предприятие, организация, институция или фирма, ако действа на законно основание, не може да функционира без организационни документи. В началото на дейността се създават структури на предприятията, устави, разпоредби, регламенти, щатни разписания, инструкции и т.н. Подобни документи са предназначени за решаване на организационни въпроси.

Уставът (правилник), регламентира основните правила, които регулират дейността на организациите, техните взаимоотношения с други субекти на обществото, права и задължения в сферата на държавната или стопанската дейност.

Инструкциите определят научно-техническите, технологичните, финансовите, производствените и други страни на дейността на организацията, нейните подразделения и длъжностните лица. Инструкциите се въвеждат в действие със заповед (разпореждане) на ръководителя.

Всички инструкции се подразделят на две основни групи:

- инструкции, регламентиращи реда за изпълнение на някакъв процес (производствен, например), в реализирането, на който взимат участие изпълнители (длъжностни лица, подразделения);

- длъжностните инструкции, които определят функциите, правата, задълженията и отговорността на длъжностните лица.

Длъжностната инструкция е организационно-правов документ, който определя основните функции, задължения, правата и задълженията на служителя на организацията при осъществяване на неговата дейност на определена длъжност. Тя се съставя за всяка длъжност от щата на организацията, носи обезличен характер и се служителят се запознава с нея срещу подпис при сключването на трудовия договор. Тези инструкции се разработват от ръководителите на структурни звена, структурите отговарящи за човешките ресур-

си или специалисти по работа с персонала. Текстът на инструкциите задължително се съгласува с юристите и счетоводителите на предприятието. Утвърждават се от ръководителя на организацията и/или с помощта на разпоредителен акт (заповед, разпореждане). Промени в инструкцията може да се внасят само чрез заповед или друг разпоредителен акт. При внасяне на промени работникът се уведомява за това срещу подпис. Текста на длъжностните инструкции има характер на указания. Препоръчително е да са с ясни формулировки с разпоредителни думи: „длъжен“, „задължен“, „има право“, „да не допуска“, „забранено е“ и т.н.

Разпоредителните документи играят важна роля в управлението на институции, предприятия и организации. Чрез тях се администрира всяко предприятие. Тяхното публикуване е необходимо по организационни въпроси, производство, логистика и маркетинг, финанси и кредита, труд и работни заплати и т.н. Разпоредителните документи носят административен характер. Те са адресирани към нисшестоящи или подчинени организации, групи или отделни длъжностни лица.

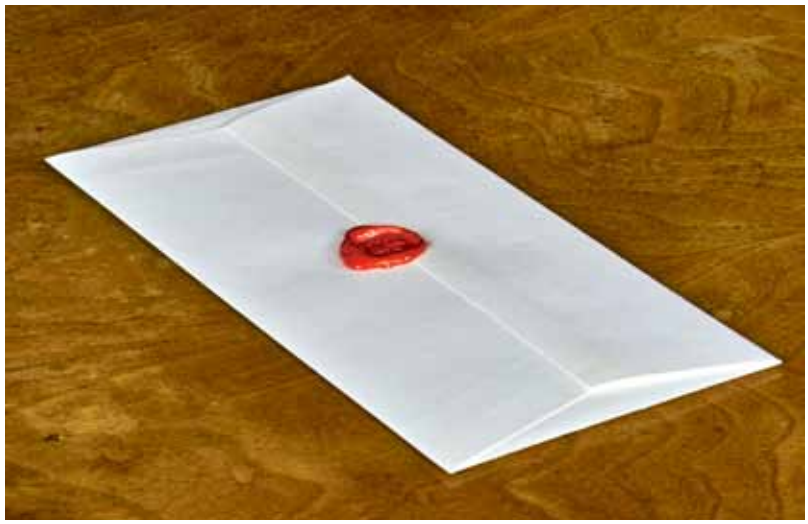

Към разпоредителните документи се включват: наредби, указания, инструкции, заповеди, решения, протоколи. Тези документи се различават един от друг по състава на реквизита и по някои особености на текста.

Основен разпоредителен документ в предприятието е заповедта. Те са разделят на два вида – заповеди, свързани с основната дейност и заповеди, свързани с персонала (кадрови заповеди).

Заповедта е нормативен (правов) акт, издават от предприятието. Тя се издава само ако е необходимо. Промени, допълнения и отмяна на заповеди се извършва само чрез издаване на нови заповеди.

Издаването на заповед става на два етапа: първо се изготвя проект, а след това се издава и самата заповед. Подготовката на заповедта включва следните етапи:

- проучване на същността на въпроса;
- запознаване на нормативни актове;
- проучване на работните документи на предприятието (бележки, доклади, писма);
- изготвяне на проект за текст на документа;
- съгласуване на проекта на заповедта;
- печат и проверка на валидността на заповедта;
- преглед, координация, подписване на заповедта;
- регистриране на заповедта;
- запознаване на изпълнителите със заповедта.

Подготвянето на заповедта по принцип се възлага на определено структурно подразделение, група лица или отделно длъжностно лице.

Текстът на заповедта обикновено се състои от констатираща и разпоредителна част. В констатиращата част се излагат факти, разкриват се причините и целите, послужили за основание за отдаването на заповедта. Тя трябва да бъде кратка, ясна и лаконична. Ако за основа на заповедта служи документ на държавен орган, то задължително се прави връзка с него (наименование на документа, автор, дата, №). Например: На основание писмо на НАП от 13.07.2003 № 235/67 … ». В несложни заповеди констатираща част може да липсва.

Разпоредителната част обикновено започва с глагол в първо лице „ЗАПОВЯДВАМ“ (нареждам). Тя се изгражда по следната схема: изпълнител (наименование на длъжността, име, фамилия, структурно подразделение, организация) – действие – срок. Например: „Началникът на ремонтната служба на завод Х, да осигури монтирането на поточната линии К-60 до 25.06.2010“. Последната част на заповедта, с цел действен контрол, се формулира по следния начин: „контрол за изпълнението на заповедта възлагам на…“, а след това се изписват длъжността, име, фамилия, или структурното подразделение. Например: „Контрола по изпълнението на заповедта възлагам на главния инженер на завода Иван Петров“. Изречение относно контрола не се включва, ако ръководителят сам непосредствено отговаря за него, но някои ръководители предпочитат следната формулировка: „Контрола по изпълнението на заповедта ще осъществявам лично.“.

Това е само малка част от основните положения свързани с документооборота, който е важен елемент от изграждането на система за документална сигурност в една организация.

Автор:Марияна Николова

КОМПЮТЪРНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Развитието и все по-широкото разпространение на телекомуникационната инфраструктура в света и в частност България, водят след себе си и тенденция на увеличение на размера и видовете компютърни престъпления. За необходимостта от развитие и подобряване на регулацията и превенцията на компютърните престъпления в страната поговорихме с главен инспектор Явор Колев, началник сектор "Компютърни престъпления, интелектуална собственост и хазарт", Главна дирекция "Борба с организираната престъпност", МВР.

Господин Колев, кои са най-често срещаните кибер престъпления у нас?

Най-често срещаните престъпления в страната през последните години са кражба на самоличност, банкови сертификати, номера на карти, интелектуална собственост, сексуална злоупотреба, фишинг и кражба на пощенски акаунти. Кражбата на лични данни (софтуер, филми, музика, книги и др.) се извършва най-често чрез фишинг, ботнети, а кражбата на интелектуална собственост чрез торенти и телевизионни или радио програми в интернет. Продават се фалшиви стоки на ниски цени чрез съмнителни уебсайтове, които могат да бъдат използвани и за придобиване на финансова информация за купувачите. В България над 50% от населението разполага с интернет достъп на домашния, служебния компютър или мобилния телефон. Съвременните кибер атаки са насочени основно към мобилните устройства и целят да получат информация за комуникации, разплащания, социални мрежи, поща на техните потребители.

В световен мащаб организираната престъпност в интернет нанася щети на икономиката за около един трилион долара годишно, което я нарежда на 16 място в света по печалба. В международен план е необходимо да бъдат взети мерки и да се обединят усилията за противодействие на кибер престъпността. Да има единно законодателство, инструменти, който да се ползват за противодействие, защото вече престъпленията са трансгранични. Пропорционално на увеличаващото се интернет потребление се увеличава и процента на извършваните компютърни престъпления. Голяма част от престъпленията са извършени с помощта на високите технологии. Полезен инструмент на международното сътрудничество за ефективно противодействие на компютърните престъпления е приетата през 2001 г. конвенция по кибер престъпност на Съвета на Европа, конвенцията от Будапеща и редица конвенции и други нормативни документи, приети от европейския парламент, които регламентират обществения ред в интернет. Конвенциите и регулативните документи са ратифицирани в България. Имаме изграден национален контактен пункт 24/7, който контактува с 86 държави и обменя информация за компютърни престъпления в целия свят, 24 часа в денонощието 7 дни в седмицата.

Други характерни престъпения са свързани със

сексуално насилие над деца, гаври с непълнолетни посредством скайп. В българското интернет пространство има над 200 сайта за запознанства, чрез които педофилите се свързват с деца. Чрез общуване, заплахи, внимание и др. подобни методи, престъпниците предразполагат децата да се покажат по скайп и чрез запис на показването ги изнудват, с цел да ги изведат на улицата. Обикновено материалите се създават в България. Престъпниците често се регистрират в детски уебсайтове за забавление. Наскоро в гр. Пловдив бе задържан педофил с 870 приятели, деца на възраст от 7 до 11 години. Информацията за него постъпва от дете, което той е заплашвал и карал да се съблича по време на скайп разговор.

Друг вид са атаките над корпоративни уебсайтове или такива на държавната администрация – с цел индустриален шпионаж, унищожаване, кражба на информация или компрометиране. Най-честите причини, които водят до успех престъпленията срещу корпоративни уебсайтове и мрежи са немарливост на служителите, липса на правила за работа с информационните ресурси, неспазване на правилата, помощ и атаки от бивши служители, които още имат достъп до фирмената мрежа и др.

Какви мерки прилага държавата за ограничаването на кибер престъпленията?

Държавата осигурява съвременно законодателство, регламентират се обществените отношения в интернет пространството, постоянно се разработват мерки за противодействие, правят се промени в НК, НПК, в Закона за хазарта, за да бъдат по-добре обхванати възможните кибер престъпления. Електронните доказателства за престъпления вече се признават за легитимни. Създадени са и функционират структури в различни институции, като прокуратура, Комисия за защита на потребителите, Държавна комисия за защита на личните данни и др., които се занимават с кибер престъпленията, обработват получени сигнали, реагират или докладват за такива, които не са в техните компетенции.

В процес на разработване е Национална стратегия за кибер сигурност.

Укрепват се структурата и капацитета на сектора за борба с кибер престъпленията в ГДБОП-МВР и се създава лаборатория по компютърен анализ към него.

Работи се за създаване на устойчиви структури в правоприлагащите органи по кибер разследване.

Разработват се структури/процедури за координация в реално време между публичния и частния сектор в случай на кибер кризи.

Каква е ролята на социалните мрежи в извършването на кибер престъпления?

В социалните мрежи може да бъде намерена много информация за хората, която може да бъде използвана срещу тях. Например публикуването на снимки или настоящо местоположение улеснява крадците, които искат да атакуват жилището на човек. Може да се намери информация за семейство, близки, приятели и свързани лица. Във фейсбук има вече 800 милиона регистрирани потребители. Там често рекламират сайтове за фалшиви стоки. Добре е профила, който хората имат във фейсбук да не е отключен – т.е. информацията в него да не е видна за всички потребители, а само за тези, които бихте желали да виждат вашата информация. Държавите е нужно да имат ясно законодателство за социалните мрежи, за да се пази обществения ред и в интернет пространството. Главна дирекция „Борба с организираната престъпност" поддържа добро взаимодействие с управлението на фейсбук, e-bay, paypall, aukro, и др., за да противодейства активно на престъпниците. Изградени са връзки с еквивалентни структури в международни и чуждестранни правоохранителни органи – Европол, Интерпол, ФБР, US Secret Service.

Как могат потребителите да се предпазят от заплахите за информационната им сигурност?

Въведена е практика да се провеждат беседи с децата, в часовете на класния ръководител в училище, относно безопасността в интернет пространството. Фирмите могат да вземат мерки за опазване на IT мрежата си, да повишат физическата сигурност, да ползват лицензиран софтуер и антивирусни програми, да назначават ком-

петентни специалисти, които да се грижат за информационната сигурност. Могат да бъдат ограничени правата за достъп до опасни сайтове, подозрителни файлове или програми. Модерно е в момента да се разпращат линкове, които когато бъдат отворени да атакуват всички контакти на този, който е кликнал на линка. Така могат да бъдат заразени с опасни интернет или компютърни вируси огромно количество хора.

Ето някои методи за подобряване на сигурността:

• Въвеждане на хардуерна защита на банковите сертификати /универсален електронен подпис/.

• Еднократни пароли чрез one-time password (OTP).

• Разяснителни кампании на сайтовете за интернет банкиране.

• Използване на лицензирани ОС и антивирусен софтуер.

• SMS и e-mail известяване за извършване на интернет транзакции.

• Контрол и строги проверки на новооткрити банкови сметки, по които има наредени еднократни преводи.

• Контрол на суми, близки по размер на сумите, за които се изисква потвърждение.

Кои са най-сериозните предизвикателства пред информационната сигурност в България в момента и какви ще бъдат в близките няколко години?

В страната дела на ползващите лицензиран софтуер се е повишил с 35 % през последната година, благодарение на усилията и съвместната работа между институциите и правоохранителните органи. До 2020 г. в света ще има над 5 милиарда потребители на интернет. Това ще извади от нищетата страни от третия свят, ще подпомогне развитието и разпространението на културата и образованието във всички точки на земята. Наред с положителните страни на увеличението на интернет ползвателите, ще се увеличат и видовете кибер престъпления. Редица технологии, като например торентите са създадени, за да улесняват размяната на информация и файлове с полезна цел, а се ползват изключително за кибер престъпления. Все повече държави се готвят и защитават от така наречените „кибер атаки", като част от „кибер войната". В тази връзка и ние трябва да сме добре подготвени, както на ниво знание и образование по темата, така и с методи и средства за защита.

Разкажете ни за ваша успешна акция в последните дни?

Всеки ден от нашата практика е интересен и различен. Наскоро беше заловен крадец на банкова информация в гр. Бургас, чрез билет за концерт, който е закупил с чужда самоличност. В продължение на години е крал малки суми, системно от кредитни и дебитни карти на хора, чиято информация е успял да копира.

Как извършвате превенция на кибер престъпленията?

Докато тече това интервю при нас е на визита директора на ФБР, който заяви своята подкрепа към работата на нашия сектор. Очакваме колеги от ФБР, с които ще работим по разкриването на международни кибер престъпления и които ще подпомогнат обучението на наши служители. Синхронизираме усилията си с колеги от сродни служби от други страни. Участваме в разработването на нормативни документи. Всяка наша успешна акция играе превантивна роля. Стараем се да присъстваме активно в интернет пространството, публикуваме подробна информация за видовете престъпления и начините за защита от тях, имаме форма за контакти и сигнали на нашия уебсайт **www.cybercrime.bg**. Нашата е работа е изведена в приоритет от министъра на вътрешните работи Цветан Цветанов, което значително подпомага превенцията на този род престъпления.

Автор: Статия от Биволъ http://www.bivol.bg/

БЪЛГАРСКИТЕ МЮСЮЛМАНИ – МИШЕНА НА ИСЛЯМСКИЯ ФУНДАМЕНТАЛИЗЪМ

Ислямът и ислямският екстремизъм в България

Голямата мюсюлманска общност в България е с преобладаващи умерени и традиционни нагласи, макар в страната да са активни както чужди, така и местни ислямски екстремисти. Официално правителството на България е толерантно, но мюсюлманските малцинства и техните проблеми често се пренебрегват от държавната власт. Умерено центристките ислямски институции са на ръба на фалита и не могат да си позволят да изплащат заплати на имамите или да финансират умерено религиозно обучение. Ислямските институции са финансово зависими на всяко ниво от слабо наблюдавани чужди ислямски фондации, част от които проповядват ислямски екстремизъм (ислямизъм). Екстремистката дейност в България включва набиране на средства, логистична подкрепа за терористични операции и рекрутиране на български мюсюлмани. Ширещата се безработица, отслабените умерени ислямски институции и дългогодишната дискриминация усилват уязвимостта на българските мюсюлмани за експлоатация с екстремистки цели. Референтна телеграма „С“ съдържа преглед на дейността на правителствата на САЩ и България с цел да се противодейства на екстремизма в България.

Ислямът в България

България има една от най-големите мюсюлмански общности в Европа от над 900 хиляди мюсюлмани, които представляват 13 процента от населението на страната. Мюсюлманската общност се състои от три групи: турци, роми мюсюлмани и етнически българи мюсюлмани (помаци). Също така има малка мюсюлманска общност, свързана с арабско-българския обмен на студенти от 60-те години.

Етнически турци мюсюлмани са най-голямата малцинствена група в страната, като съставя приблизително 7 процента от населението на България. Те са концентрирани в югоизточна България по турската граница и близо до градовете Разград и Шумен в североизточна България. Компактното разпределение на турското население в България е благоприятствало продължителната употреба на турски език и развитието на силно чувство за общностна идентичност. Етническите турци са били изправени пред остра дискриминация от страна на бившето българско комунистическо правителство, включително пред провалил се опит от средата на 80-те да ги принудят да променят имената си с български. Въпреки това силното чувство на общностна идентичност на българските турци и тяхното относително икономическо благоденствие са ги направили по-малко възприемчиви за чужда ислямска пропаганда в сравнение с други мюсюлмански общности.

Ромите мюсюлмани съставят втората по големина група мюсюлмани в България. Ромите мюсюлмани или така наречените „потурчени“ роми са наследници на роми, приели исляма по времето на Отоманската империя. Тези общности говорят турски, изповядват исляма

и се идентифицират като турци, но обикновено не се приемат от повечето турци в България. Заради сложните въпроси свързани с идентичността на тази общност националните статистически данни не дават ясна картина за техния брой, но според приблизителни оценки на социолози броят им е между 200 и 400 хиляди. Ромите мюсюлмани са болшинство в градски ромски гета като Пазарджик, Столипиново и Хаджи Хасан махала. При все че ромите в България да са подложени на гонения и етническа дискриминация, условията в тези общности са особено безрадостни. Повечето роми нямат достъп до функциониращи училища, или възможности за работа, много от тях нямат достъп до електричество, или отопление през зимата. Референтна телеграма „D“ обсъжда политическите въпроси около общността на ромите в България. Крайната социална маргинализация и липсата на възможности за ромите мюсюлмани в тези общности може да увеличат тяхната възприемчивост за рекрутиране от ислямски екстремисти.

Приблизително 200 хиляди помаци (мюсюлмани етнически българи) живеят в западните и централни Родопи в Южна България. Помаците живеят предимно в села и се различават по носиите и консервативните си религиозни виждания. Многократните исторически опити да се асимилират силово от страна на българите християни са ненавиждани от много помаци, които смятат стриктното спазване на религията за важна част от идентичността им. Затварянето на губещи държавни предприятия и колективизираните земеделски стопанства през 90-те довежда до масова безработица сред помаците. Лошата инфраструктура и изолацията повлияват негативно на инвестициите, а земеделските реформи довеждат до ниски цени на стоките на много от земеделските стопани. Много помаци са принудени да търсят работа в чужбина и е често срещано при мъжете помаци да издържат семействата си чрез сезонна работа. Въпреки това много помаци продължават да живеят в крайна бедност. Ролята на исляма в обществото на помаците нараства през последните години, защото общността се обръща към религията за да се справи с предизвикателствата.

Досега помаците са получили много повече пари и внимание от чужди ислямистки групи отколкото турците и ромите мюсюлмани, в частност заради техния външен вид на светлокожи европейци. Според друга американска правителствена агенция желанието на терористични организации да привлекат „изглеждащи европейски“ помаци, е бил основният мотив за активността на ислямистките неправителствени организации в помашките региони на България. Бедността, изолацията и социалната маргинализация на помаците са направили част от тях податливи на експлоатация от подобни групи. Например българският помак Тони Радев (Миленов) е познат заради участието си в терористичните атаки в Мадрид от 11-ти март.

Имигрантите са все по-влиятелна част от мюсюлманската общност в България. Първата вълна се появява през 60-те години – арабски студенти (основно сирийци, ливанци и палестинци), които учат в български университети. На тези, които се оженват за български граждани, се разрешава да останат и се превръщат в добре интегрирани членове на българското общество. Някой стават влиятелни бизнес-лидери, докато за други, основно сирийци, са установявани връзки с български организирани престъпни групи. Втората вълна от мюсюлмански имигранти в България идва след падането на комунизма. Сред тях има сирийци, ливанци и палестинци, но все по-голяма част от имигрантите и бежанците идват от страни като Йемен, Иран, Ирак и Афганистан. Като цяло броят на имигрантите от арабския и мюсюлманския свят, живеещи в България, се е увеличил повече от три пъти – от 5438 души през 1992-ра година до приблизително 17 хиляди през 2004-та. От тях 85 процента или около 14 500 са мюсюлмани. По-голямата част от тези имигранти са мъже на средна възраст от 37,8 години. Почти половината са сирийци, но значителна част от тях също идват от Ливан (14 процента), Ирак (10 процента) и Палестина (8 процента).

Антропологическо проучване на имигрантите мюсюлмани в България посочва, че между 2 и 8 процента (около 300-1000 имигранти) изповядват Уахабизъм, или споделят други фундаменталистки или екстремистки виждания. Според изследването, „ядрото“ членове на тази група е приблизително 400 мюсюлмански имигранти, които проповядват и вербуват в местната мюсюлманска общност. Тези мисионери са най-силно представени сред около 2 процента от мюсюлманските имигранти (около 300 души), които живеят и работят в ромските гета, в градовете.

Екстремизмът в България

Участието на България във воденатa от САЩ операция в Ирак и Афганистан увеличи вниманието към страната като потенциална мишена за ислямистки терористични групи. По настоящем обаче такива групи изглежда гледат на България основно като център за набиране на средства, транзитен пункт и логистична база за извършване на атаки в други страни. Екстремистките операции в България са благоприятствани от корупцията в институциите, връзките с организираната престъпност и силните традиции на мюсюлманското гостоприемство към чуждестранните гости, особено в

помашката общност в Югоизточна България.

Според разузнаването на САЩ и България сред екстремистки групи, които действат във и през България, са ислямистките терористични организации като Ал Кайда, Ансар ал Ислам, Хизбула и чеченските бунтовници. Екстремисти, свързани с Ал Кайда, периодично преминават през България между звената в Западна Европа и Близкия Изток. Хизбула набира поддръжници от българската арабска общност от експатриати, много от които подкрепят организацията финансово с приходи от легални бизнеси, трафик на наркотици, крадени коли и хора. Чеченските екстремистки групи са подкрепяни финансово в България чрез контрабанда и наркотрафик от чеченски организирани престъпни групи, докато светските кюрдски групи като KGK (Кюрдската работническа партия - бившата ПКК) също набират средства в България чрез кражба на превозни средства, наркотици и трафик на оръжия.

Източници на разузнаването на САЩ също отбелязват усилията на Иран да радикализира мюсюлманската общност, най-вече помаците. Тези усилия включват присъствие на ирански дипломати на срещи на помашката общност и официално насърчаване от страна на Иран на опитите да се формира религиозна помашка партия. „Вафка“ и „Евет“, две неправителствени организации, подкрепяни от Иран, са докладвани като активни сред мюсюлманските имигрантски общности в България, но не са свързвани с ислямския екстремизъм.

Ислямски фондации

От 90-те години насам чужди мисионери и международни ислямски неправителствени организации са активни в страната, някои от които изповядват вижданията на Уахабизма или други екстремистки идеологии. Тези ислямски организации са концентрирани основно сред помашките и ромските общности – и двете в посилна степен маргинализирани социално и икономически уязвими в сравнение с по-многобройното турско етническо малцинство. Контролът над чуждите дарения е не особено ефективен, но значителни суми се дават за джамии в страни като Йордания, Сирия, Иран, Судан и Саудитска Арабия. По настоящем има три законно регистрирани ислямски неправителствени организации, които са активни в България.

Тайба (Таиба), поддържана чрез дарения от Саудитска Арабия, е регистрирана през 1995-та година като наследник на две неправителствени организации (Дар ал Иршад и Ал Вакф ал Исламия), които са били ликвидирани от българското правителството през 1994-та година заради подкрепяне на ислямския екстремизъм. Българските служби за сигурност докладват, че целта на организацията е да радикализира българското мюсюлманско население – отчасти чрез насърчаването на централни институции като мюфтийството да станат финансово зависимо от техните дарения. Основателят на Тайба, Абдурахман Такан, е бил изгонен от България заради нелегално проповядване срещу държавата. Бизнесите, свързани с Тайба, оперират като пунктове за парични трансфери към екстремистки групи в Близкия Изток и че председателят на Тайба Хюсеин Одех абу Калбаин е бил свързван с планирането на атаки срещу коалиционните сили в Ирак.

Недува (Недуба, Неуа, Недла), също подкрепяна от саудитски дарения, е регистрирана от сирийски гражданин през 1994-та година. Организацията финансира лагери и уъркшопове и спонсорира поклонения в Мека (хадж). Организацията Недува е свързана с нерегистрирано ислямско училище в помашкия град Сърница, наричано от българската преса “талибанско медресе“.

На организацията Ал Вакф ал Исламия, забранена през 1994-та година, е било разрешено да се пререгистрира в България през 2002-та година по новия закон за религиите. Финансово се подкрепя от холандска организация със същото име и е свързвана с Мюсюлманското братство (Организацията на мюсюлманските бра-

тя), забранената неправителствена организация Иршад, както и с нерегистрирана неправителствена организация Ал Манар.

Информацията за нерегистрираните и неформалните ислямски неправителствени организации е потрудна за намиране, но най-голямата такава група (организация) е позната под името Игасе (Игаса, Ал Хаят ал Игатата). Игасе функционира като българския клон на базираната в Саудитска Арабия Международна организация за ислямска помощ. Възможни са връзки между Мюсюлманското братство, Ал Кайда и други екстремистки групи.

Възможно е ислямски фондации да финансират две нови ислямски издания, които се появиха през 2005-та година. Изданията („Икра“ от района на Мадан и „Мюсюлманска общественост“), публикувани от Съюза за ислямско развитие и култура гр. Смолян, бързо еволюираха от примитивни бюлетини до сериозни издания с впечатляващо качество на съдържанието). И ако няма индикации, че те разпространяват екстремистки идеи, то сенчестият произход и неясното финансиране на тези издания повдигат съмнения, че са спонсорирани от чужди ислямистки групи.

Предизвикателства пред институциите

Българското правителство следва официална политика на равенство и социално включване. Въпреки това напредъкът е възпрепятстван от дългогодишни предразсъдъци, липса на средства и политически междуособици. Начело на българската мюсюлманска общност стои главен мюфтия, който оперира чрез система от регионални мюфтии. Главното мюфтийство промоцира умерен вариант на исляма, но авторитетът му се подкопава поради липса на средства и наскоро разрешен правен спор между двама претенденти за позицията главен мюфтия. Мюфтийството не контролира ефективно дейността на чуждите религиозни фондации. Всъщност то разчита на дарения от чужбина, за да попълни по-голямата част от бюджета си и често се състезава с чуждестранни спонсори за влияние на местно ниво.

След падането на комунизма мюфтийството се изправя пред продължителна финансова криза. В скорошна среща със служители на посолството по политическите и обществени въпроси зам.-гл.-мюфтия Вдат Ахмед оцени приходите на мюфтийството от правителството на около 100 хиляди (62 500 долара) годишно, като голяма част отиват за реставрацията на джамии исторически паметници. Мюфтийството получава сходна сума от свои имоти (вакъф) и е принудено да попълва останалата от бюджета си чрез дрения от българската мюсюлманска общност и чужди спонсори. Мюфтийството, което се помещава в овехтяла сграда в пределите на центъра на София, разполага с ограничени ресурси и малко възможности за политическо влияние. То не може да си позволи да плаща заплатите на близо 1050-те имами и ходжи в България и има малка възможност да се наложи в борбата срещу екстремистки влияния в 1300-те джамии в страната.

Други мюсюлмански институции на национално ниво включват Висшия ислямски институт в София и три официално признати мюсюлмански средни училища в Шумен, Русе и Момчилград. Тези институции са с умерени възгледи и дължат част от образователните материали и гостуващи преподаватели на ислямски институции от Турция (Дианет). Българският закон разрешава избираемото религиозно образование в държавните училища, но според зам.-гл.-мюфтия Ахмед ислям се преподава само в 35 държавни училища в България, почти всичките от помашкия регион. Някои местни преподаватели докладват, че са повече от сдържани по отношение на религиозното обучение заради страх от усилване на напрежението между ученици от различни вероизповедания.

За съжаление, институциите за ислямско образование страдат от същите финансови проблеми, които има и главното мюфтийство. Правителството на Бълга-

рия не признава Висшия ислямски институт или ислямските средни училища като обществени институции и не разпределя средства за тях. Финансовите затруднения са главната причина една трета от местата в ислямските средни училища да стоят непопълнени. Докато умерените ислямски институции в България атрофират, на все повече българи мюсюлмани им се налага да разчитат на нерегулирано ислямско образование, гарантирано от чужди фондации в местни джамии или в чужбина.

Интернет е все по-важно средство, както за радикалните, така и за умерените български мюсюлмани. Докато сайтове като www.islam-bg.net са най-популярни, по-малко известните, разпространявани от уста на уста, свързват български мюсюлмани с екстремистката ислямска идеология. По време на скорошно посещение на джамия в помашкия град Доспат местният ходжа казва, че без подкрепа от мюфтийството му се налага да

изземва учебни материали за часове по религия за деца за опасностите на сатанизма и постиженията на ислямската наука. Той отказа да говори с подробности къде е изтеглил видео материалите, но посочи, че подобни материали са били разпространявани от ислямски екстремистки групи „които насърчават самоубийството".

Завърналите се от обучение в чужбина: уравнение с няколко неизвестни

Съвсем наскоро значителен брой български студенти започнаха да се връщат от продължително следване в арабския свят. Няма точни данни за броя на студентите, участващи в подобни програми, но се смята, че са хиляди. Тяхното завръщане разпали страхове за връзки с терористични групи и други екстремистки организации. Проповядването от страна на завръщащите се на „класически" ислям, повлиян от арабския свят, също доведе до културни сблъсъци с по-възрастното население по въпросите на религиозната доктрина и местните културни традиции.

Повечето помашки имами в региона на централните Родопи ни казаха, че периодично забраняват завръщащите се да проповядват в джамиите и ги подлагат на неформално наблюдение от членове на общността. С подкрепата на българските служби за сигурност умерените имами също полагат усилия да проследяват чужди посетители в техните региони. В много случаи завръщащите се отхвърлят напълно местните джамии, като избират да се молят у дома или основават алтернативни места за молитва. Някои градове в помашките региони на Родопите са се превърнали в „селища с две джамии", с нови, финансирани от чужбина джамии, които се състезават за молещи се с традиционните места за молитва.

Българското разузнаване и това на САЩ са загрижени, че българските мюсюлмани, които се завръщат от религиозно обучение в чужбина, може да формират мрежа от децентрализирани екстремистки клетки, които биха били трудни за наблюдение и контрол.

Ислямският екстремизъм в България е съвсем реален проблем и мисията на САЩ е ангажирана с мащабни усилия за наблюдение и противодействие на екстремизма (според референтна телеграма „С"). Въпреки това, мнозинството български мюсюлмани са умерени и не са възприемчиви към радикалната идеология. Все пак сред някои субгрупи ислямският екстремизъм би могъл да процъфти заради липса на силни, адекватно финансирани умерени ислямски институции и отчуждаването на младите мюсюлмани чрез дискриминация и липса на възможности.

Много програми, финансирани от американското правителство целят да подобрят етническата интеграция на българското ромско малцинство и да му дадат нови възможности. Посолството търси подкрепа за тези програми и разширяването им, с цел да решат спешните нужди на помаците и гетоизираните роми-мюсюлмани. Влиянието на ислямския екстремизъм в България също ще се ограничи, ако правителството на България успее да бъде убедено да субсидира ислямското образование, да върне оспорваните вакъфски имоти, или по някакъв друг начин да намали финансовата зависимост на централните ислямски институции от чужди ислямски организации.

ПРОФИСЕК

ПРОФЕСИОНАЛНА СИГУРНОСТ

РИСК МЕНИДЖМЪНТ

ФИРМЕНА СИГУРНОСТ

ЗАЩИТА НА ИНФОРМАЦИЯТА

СИСТЕМИ ЗА СИГУРНОСТ

website: www.profisec.bg
адрес: гр. София, ул. Бигла 16А, вх. Б
тел./факс: 02/962 05 23

Автор: Д-р Асен Пейчев

МЕРКИ СРЕЩУ ФИНАНСИРАНЕ НА ТЕРОРИЗМА И ПРАНЕ НА ПАРИ

Част 1

Глобализацията на обществените процеси е обективно налагаща се тенденция в съвременния свят. Свободното движение на хора, стоки, услуги и капитали води до сближаване и интегриране на държавите.

Същевременно интернационализирането на обществените процеси и на икономиката е активно използвано от терористични организации, групи и от международната организирана престъпност за изпиране на "мръсни пари", и за финансиране на терористична дейност. По данни, изнесени на XXI среща на т. нар. оперативна група (Financial Action Task Force on Money Laundering – FATF), състояла се в началото на 2001 г. в Милано, Италия, годишно се изпират повече от един трилион щатски долара "мръсни пари".

Акумулирането на значителни финансови средства от така наречената сенчеста икономика в терористичните и други престъпни групировки е фактор, който значително разширява възможностите на терористите и ги превръща в сериозна заплаха за националната и международната сигурност.

Огромната част от финансовите средства, използвани от терористите са "мръсни пари", придобити от наркопроизводство и наркоразпространение, от незаконна търговия с оръжие и други форми на организирана престъпност. По тази причина използването на тези средства принуждава терористите да търсят начини за прикриване на незаконния произход на "мръсните пари" и за осъществяване с тях на такива икономически операции, при които средствата изглеждат като придобити от легална икономическа дейност. Целта е трансформация на придобитите чрез престъпление пари, с цел затрудняване на тяхната идентификация. Като основна форма на такава трансформация се използва въвеждането на придобитите средства във финансовата система. Най-често това става чрез физическо разпределяне на пари в брой във финансови институции в няколко държави. Целта на това раздробяване е да се заличат следите на паричните суми или ценности като цяло, мястото от което са пуснати по трасето и лицата, свързани с първоначалния момент на пускане. Другата основна цел на раздробяването е да се слезе под лимита за идентификация на клиенти в държавите, където се реализира операцията. Осъществяват се много доходни, обикновено трансгранични, финансови и други икономически операции с въведените във финансовата система средства, с които окончателно се заличава техният престъпен произход. Целта на транзакциите е да се предизвика объркване и прикриване на следите на парите от точките на внасяне до нивото на легализиране. От този момент те могат да се легитимират като законно придобити "чисти пари", принадлежащи на свързани с терористични организации физически или юридически лица, които свободно могат да оперират официално с тях.

Проблемът с противодействието на изпирането на пари като социално явление, стои на вниманието на международната общност от началото на 80-те години на XX век и е предмет на разглеждане в редица актове на международни организации и финансови институции. Такива са:

а) Препоръка No. R (80) 10 за мерките срещу трансфера и съхранението на средства с криминален произход на Съвета на Европа, приета от Комитета на министрите на страните членки на 27 юни 1980 г. В нея се акцентира на необходимостта на пари в банковия сектор. Препоръчва се самите банки да идентифицират своите клиенти. Подкрепя се необходимостта от обучение на банковия персонал с оглед доброто познаване на документите, необходими за тази идентификация;

б) Декларация за принципите относно предотвратяване използването на банковата система за целите на

изпирането на пари или така например Базелска декларация. Декларацията е приета на 12 Февруари 1988 г. от създадения към Банката за международни плащания в Базел „Комитет за банкови предписания и банков контрол" (известен като Cooke- Committee). В Преамбюла на Базелската декларация се посочва ключовата роля, която може да играе банковата система при предотвратяване на изпирането на пари. В съдържанието на петте раздела на декларацията в голяма степен са отразени основните моменти от Препоръка No. R (80) 10 на Съ-

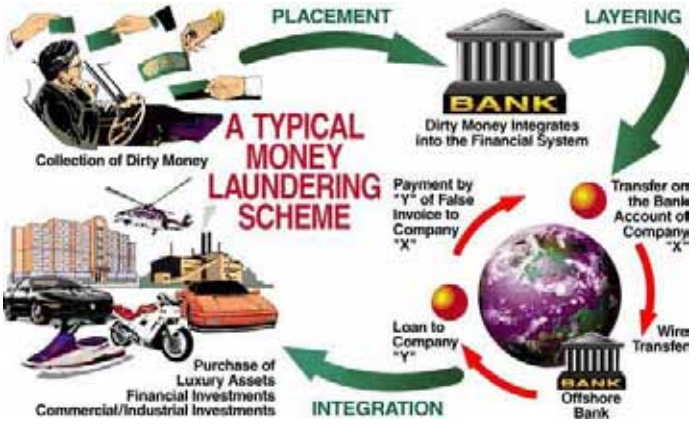

вета на Европа. Новото в декларацията е увеличаването на предписания обхват на взаимодействие между банките и органите на изпълнителната власт и за увеличаване ефективността на вътрешния банков контрол;

в) Директива 918 308 на Съвета на ЕИО от 10 юни 1991 г. за предотвратяване използването на финансовата система за изпирането на пари. Действието й не е ограничено само по отношение на една или няколко финансови институции, тъй като съгласно чл. 12 държавите членки се ангажират да осигурят приложението на нейните разпоредби и спрямо лицата, които не са финансови институции. В директивата се подчертава необходимостта от съчетаното използване на извън наказателно правните и наказателно правните мерки срещу изпирането на пари.

г) Препоръки на Оперативната група, известна като Financial Action Task Force on Money Laundering – FATF (Сили за действие по финансови задачи) относно финансови мерки срещу изпирането на пари. Оперативната група е създадена по решение на държавите и правителствени ръководители на държавите от Г-7 и председател на Комисията на Европейската общност, взето на срещата им през м. Юли 1989 г. в Париж. В момента в групата участват 29 държави, Европейската комисия и Съвета за сътрудничество в Персийския залив. В доклада на Оперативната група от 7 февруари 1990 г. се съдържат 40 препоръки за мерки, свързани с противодействието на изпирането на пари. Препоръчаните мерки в сферата на финансовия сектор имат за адресат не само банките, но и небанковите финансови институции, както и други лица, които оперират с големи суми в брой. Очертава се необходимостта от взаимодействие на органите на властта не само с банките и небанковите финансови институции, но и с много по-широк кръг юридически и физически лица, осъществяващи търговска дейност, организиращи и провеждащи търгове, забавни и хазартни игри и други дейности, при които може да се осъществи изпиране на пари. В препоръките се настоява изпирането на пари да се въздигне в престъпление по вътрешното право на всяка от държавите, на основата на хармонизирано виждане относно случаите, при които изпирането на пари ще се третира като престъпление.

След терористичните актове на 11 Септември 2001 г. в САЩ, акцентирайки на важното значение на предприемането на действия за борба с финансирането на тероризма, на 29 и 30 октомври 2001 г. FATF взе решение да разшири мащаба си на действие и в сферата на борбата с финансирането на тероризма. На тази среща FATF гласува и прие пакет от препоръки, които заедно с 40-те препоръки на FATF относно мерките срещу изпирането на пари, очертават основаната рамка за откриване, предотвратяване и ограничаване на финансирането на тероризма.

В пакета от препоръки на FATF се акцентира на осем основни направления на дейност, които всяка отделна държава трябва да осъществи в своята вътрешна и външна политика. Това са:

1. Ратифициране и въвеждане инструментите на ООН за ограничаване финансирането на тероризма.

Всяка страна съгласно тази препоръка трябва да предприеме незабавни мерки за ратифициране и пълно прилагане на Конвенцията на ООН за борбата с финансирането на тероризма, приета на 10 януари 2000 г.

Държавите трябва незабавно да предприемат мерки във вътрешната си политика, съобразно резолюцията на ООН, отнасяща се до предотвратяването и ограничаването на финансирането на терористичните актове и в конкретност мерките, заложени в Резолюция 1373 на Съвета за сигурност на ООН, приета на 28 септември 2001 г. Целта е прекъсване на всички живото осигуряващи терористични организации и тяхната дейност канали.

В тази връзка важна част от международно-правната уредба, имаща отношение към мерките срещу изпиране на пари и финансирането на тероризъм, са следните конвенции на ООН:

- Единната конвенция за упойващите вещества от 1961 г.;
- Конвенцията за психотропните вещества от 21

февруари 1971 г.;

- Конвенцията за борбата срещу незаконния трафик на упойващи и психотропни вещества от 20декември 1988 г.

Посочените конвенции поставят проблема за наказателно правни мерки срещу изпирането на пари, при които първоначалното престъпление е свързано с незаконно производство и търговия с наркотици.

Част от вътрешното право на Република България е Конвенцията относно изпиране, издирване, изземване и конфискация на облагите от престъпление, открита за подписване от Съвета на Европа на 8 ноември 1990 г. Конвенцията е ратифицирана от Народното събрание със закон, приет на 1 април 1993 г. (ДВ, бр. 31 от 10 април 1993 г.) и е в сила спрямо нашата страна от 1 октомври 1993 г. (ДВ, бр. 43 от 27 май 1994 г.).

Конвенцията оперира с понятието "облага", определяйки я като "всяка икономическа изгода от престъп-

ление"- чл. 1, б. "а" от Конвенцията.

За изясняване на съдържанието на понятието "изпиране на пари", по смисъла на конвенцията, има значение и терминът "първоначално престъпление", който съгласно чл. 1, б. "е" от конвенцията "означава всяко престъпление, от което са извлечени облаги и които могат да бъдат предмет на престъпление по чл. 6 на тази конвенция."

По смисъла на конвенцията "изпирането на пари" е последваща престъпна дейност. В чл. 6, т. 1 на същата са посочени и действията, които се определят като "Престъпления по изпиране":

а) преобразуването или прехвърлянето на собственост със знанието, че тази собственост е облага, за целите на укриване и прикриване на незаконния произход на собствеността или подпомагане на всяко лице, което е замесено в извършването на първоначалното престъпление, с цел избягване на правни последствия от неговата дейност;

б) укриването или прикриването на естеството, източника, местоположението, разположението, движението, правата по отношение на собствеността или владеенето й със знанието, че тази собственост е облага;

в) придобиването, притежаването или използването на собственост със знанието в момента на получаването, че тази собственост е облага;

г) участието, обединяването или конспирацията в извършване, опит за извършване и подпомагане, подбудителство, улесняване и съвети по извършването на някое от престъпленията, установени съгласно визирания член.

Посочената международноправна уредба, представляваща част от вътрешното ни право, определя изпирането на пари като форма на последваща престъпна дейност. Дейност, свързана с осъществено вече друго престъпление, от което или по повод на което е получена определена икономическа изгода. Важно е да се знае, че възможността за осъществяване на наказателна отговорност за изпиране облагите от престъпление не се поставя в зависимост от факта, дали първоначалното престъпление попада под наказателната юрисдикция на отделната страна подписала конвенцията. Член 6, т. 2, б. "а" от нея гласи - "няма значение дали първоначалното престъпление попада под юрисдикцията на страната".

Определянето в международноправната уредба на изпирането на пари като престъпление с международен елемент акцентира върху няколко негови особености, касаещи неговия обект, субект и обективна страна:

- обект на посегателство могат да се явят икономически отношения, интереси на правни субекти в повече от една страна. В някои случаи престъплението може да засегне икономическите системи на отделни държави като цяло;

- субект на престъплението може да са граждани на повече от една страна, които в съучастие осъществяват деянието. Част от тези лица могат да членуват, а други да не участват в международни престъпни организации;

- от обективна страна престъплението се осъществява с множество действия, включително финансови операции, които обикновено са транснационални.

2. Криминализиране на финансирането на тероризма

В съответствие с тази препоръка на FATF, всяка държава трябва да счита за престъпление финансирането на тероризма, терористичните актове и терористичните организации. Държавите трябва да гарантират, че подобна дейност ще се третира като престъпление във вътрешното им законодателство. Криминализирането на тази дейност следва да се разглежда в пряка връзка с

мерките срещу изпирането на пари.

В българското вътрешно право са развити както извън наказателно правните, така и наказателно правните мерки срещу изпирането на пари.

А. Във вътрешноправната уредба извън наказателно правните мерки срещу изпирането на пари са регламентирани в самостоятелен закон – Закона за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП), (ДВ, бр. 85 от 24 юли 1998 г., изм., бр. 1 и 102 от 2001 г.). Стремежът на закона е да хармонизира вътрешното законодателство с международно-правната уредба на разглеждания вид противоправна дейност и комплексно да регулира отношенията между всички адресанти на тези мерки. Със ЗМИП се урежда модел за борба с изпирането на пари, който ангажира широк кръг от субекти освен тези от финансовия сектор на икономиката.

Обемът на понятието "изпиране на пари", според ЗМИП, обхваща напълно признаците, установени в

международно-правната уредба. То е легално определено в чл. 2 от ЗМИП, според който:

"(1) Изпирането на пари е подготовка, осъществяването и приемането на резултата от действия, чрез които паричните средства или друго имущество, както и добитото от тях, станали притежание на дадено лице чрез или по повод престъпление, се въвеждат в стопанския оборот.

(2) Изпиране на пари е налице и в случаите на:

1. преобразяване или прехвърляне на имущества, придобити чрез или по повод престъпление;

2. (отм. - ДВ, бр. 1 от 2001 г.);

3. укриване или прикриване на естеството, източника, местоположението, разпореждането, движението или правата по отношение на имуществата, придобити чрез или по повод на престъпление;

4. придобиване, притежаване или използване на имущества със знанието в момента на получаването, че са придобити чрез или по повод на престъпление.

(3) Изпиране на пари е налице и когато първоначалното престъпление е извършено в чужбина и не попада под наказателната юрисдикция на Република България."

Видно е, че и във вътрешното законодателство е ясно изразена същността на изпирането на пари като дейност, която е свързана с преди това осъществено престъпление. В алинея трета на посочения член в съответствие в чл. 6, т.2, б. "а" от конвенцията на Съвета на Европа изрично се прогласява, че изпиране на пари е налице независимо от това дали първоначалното престъпление попада под наказателната юрисдикция на Република България.

Предмет на изпирането на пари но ЗМИП са парични средства или имущества, придобити чрез или по повод на първоначалното престъпление. Сравнителния анализ показва, че употребата на термина имущество по чл. 2, ал. 1 от ЗМИП е с онова съдържание, което се влага в понятията облага, собственост, активи, според визираната конвенция и конвенциите на ООН.

Законът регламентира две хипотези за характера на имуществата, предмет на изпирането на пари. Те са посочени в параграф 1 на допълнителните разпоредби, според който:

"1. "Имущества, придобити чрез престъпление" по смисъла на чл. 1 и 2 са имуществата, произтичащи от осъществяването на престъпление.

2. "Имущества, придобити по повод на престъпление" по смисъла на чл. 1 и 2 са имуществата, получени, за да бъде извършено или загдето е извършено престъпление."

Б. Изпирането на пари е съставомерно деяние по Наказателния кодекс на Република България.

Изпирането на пари е обявено за престъпление със Закона за изменение и допълнение на Наказателния кодекс (НК) през 1997 г. (ДВ, бр. 62 от 1997 г.). Наказателно правната уредба на изпирането на пари е доразвита и допълвана през 1998 и 2000 г. (ДВ, бр. 85 от 1998 г. и бр. 21 от 200г.). Съставите на криминализираните деяния, свързани с изпирането на пари, са включени в глава седма на НК - "Престъпления против финансовата система", в чл. 253 и чл. 253а. Основният състав на така нареченото престъпление „изпиране на пари" е съставът на чл. 253, който гласи:

"(1) Който извършва финансови операции или други сделки със средства или имущество, за което знае или предполага, че са придобити чрез престъпление, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години и глоба от три до пет хиляди лева.

(2) Наказанието е лишаване от свобода от една до осем години и глоба от пет до двадесет хиляди лева, ко-

гато деянието е извършено:

1. от група лица, сговорили се предварително, или от организация;

2. два или повече пъти;

3. от длъжностно лице в кръга на службата му.

(3) Наказанието е лишаване от свобода от десет до тридесет години и глоба от двадесет хиляди до двеста хиляди лева, когато деянието е извършено със средства или имущество, за които деецът е знаел или е предполагал, че са придобити чрез незаконен трафик на наркотични вещества и/ или техни аналози, и/ или прекурсори.

(4) Когато средствата или имуществото са в особено големи размери и случаят е особено тежък, наказанието е лишаване от свобода от три до дванадесет години и глоба от десет до тридесет хиляди лева, като съдът лишава виновния от права по чл. 37, т. 6 и 7.

(5) Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата, а ако липсва или е отчужден, присъжда се неговата равностойност.

Обективна предпоставка за наказателна отговорност е предметът - паричните средства или имущество да са придобити чрез престъпление. Това първично по отношение на посочения състав престъпление, съгласно чл. 2, ал. 3 на ЗМИП, може да бъде извършено както у нас, така и в чужбина.

Без значение на състава е дали извършените финансови операции или други сделки са правомерни или неправомерни. Такова разграничаване не се прави доколкото е нормално да се очаква, че извършителят на изпирането на пари ще се стреми да реализира целта си чрез формално законосъобразни финансови операции или сделки.

Изпълнителното деяние на престъплението се изразява в извършване на финансовата операция или сделки. Съставът на чл. 253 не изисква друг резултат, което означава, че престъплението ще бъде довършено с осъществяването на посоченото деяние. Голяма част от търговските операции и сделки, осъществявани от банките, могат да бъдат използвани за изпиране на пари и като такива да реализират изпълнителното деяние на престъплението. Такива могат да бъдат операции по разплащателни сметки, сделки с ценни книжа, сделки, свързани с международни разплащания, сделки по кредити и др.

Субект на престъплението може да бъде всяко наказателно отговорно лице, независимо дали е участвало или не в първичното престъпление, при което са придобити "мръсните пари".

От субективна страна съставът на престъплението изисква пряк умисъл. Деецът трябва да е знаел или предполагал, че средствата, използвани във финансовата операция или сделката, са придобити чрез престъпление.

Включеният в НК през 1998 г. съставът на престъпление по чл. 253А има преди всичко превантивна функция и гласи:

"Длъжностно лице, което наруши или не изпълни разпоредбите на Закона за мерките срещу изпирането на пари, ако извършеното не съставлява по-тежко престъпление, се наказва в немаловажни случаи с лишаване от свобода до една година и с глоба от хиляда до три хиляди лева."

Неговата диспозиция препраща към специалния ЗМИП, към задълженията, които този закон регламентира за неговите адресати. Такива са преди всичко юридически лица, визирани в чл. 3, ал. 2 на ЗМИП, където в точка първа са посочени банките и небанковите финансови институции. Предвид принципа на личната наказателна отговорност (чл. 35, 1 л. 1 от НК), то тя се реализира спрямо конкретно длъжностно лице с посочените юридически лица, което е нарушило или не е изпълнило служебните си задължения, произтичащи от ЗМИП. За персонифициране на отговорността имат определящо значение вътрешнобанковите нормативни документи и клаузите от трудовите договори, които определят функционалните задължения на съответните длъжностни лица. Вътрешнобанковите нормативни документи с такъв характер са вътрешните правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари, които търговските банки са задължени да приемат съгласно чл. 16 от ЗМИП.

От обективна страна деянието по състава може да бъде както действие, с което се нарушават разпоредбите на специалния закон, така и бездействие, с което тези разпоредби не се изпълняват.

От субективна страна осъществяването на състава на престъплението изисква умисъл. Извършителят на престъплението следва да е имал представа, че действието или бездействието представляват нарушение на предписанията за ЗМИП и да е искал това деяние да се осъществи в обективната действителност.

Продължение в следващия брой...

"ТРИСТАН 02" ООД

www.tristan02.com

Акумулатори за:

- Леки и лекотоварни автомобили
- Мотори, ATV, моторни шейни
- UPS системи, СОТ системи
- Пожароизвестителна техника

магазин: Младост 1
бул. Йерусалим 54
тел.: 9753192

склад: София, ж.к. Люлин 6
ул. Индира Ганди 1, тел.: 02 925 1222
моб.: 0885 532 175, факс: 02 925 1232

Вашият сейф Ви очаква при най-големия производител и търговец в страната - "Промет България"

Професионални съвети и консултации в областта на пасивната сигурност.

гр. София
ж.к. "Света Троица", бл. 347 Б партер
тел. 02/934 98 20, 934 98 21
e-mail: prometgroup@mail.bg
www.safebg.com

Автор: Главен комисар ОР – инж. Слави Райков

ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТЕРОРИСТИЧНИ ЗАПЛАХИ

Продължение от брой 7

Днес не съществува единна стратегия за борба с тероризма, нито обща теория на антитерористичните операции. Антитерористичните мерки и операции се реализират предимно в национален план от всяка държава, а международното сътрудничество в областта на борбата срещу тероризма е недостатъчно.

Въпреки, че редица държави имат свои антитерористични закони, стратегии и концепции, България не разполага с такива.

Проучването на стратегиите и концепциите на част от международните правителствени организации и държавите в областта на борбата с тероризма, позволява да се дефинират и основните форми, класифицирането им по ефективност и по използване от няколко държави и международните правителствени организации ООН, Европейски съюз (ЕС) и НАТО.

През последните двадесет години ООН гласува и приема редица конвенции, резолюции, протоколи и други нормативни актове, регламентиращи международноправната рамка на борбата с тероризма.

В речника на военните термини на Министерството на отбраната на САЩ, действията за борба с тероризма се подразделят на антитерористични и контратерористични. Под антитероризъм се има предвид "възпиране или предприемане на отбранителни мерки в локален мащаб с цел намаляване на уязвимостта на личности и имущество от терористични актове и предотвратяването на терористични актове", а под контратероризъм се разбира: "операции, включващи офанзивни мерки за предотвратяване, възпиране, изпреварващи удари и действия в отговор на терористистични заплахи. Цитираният документ обаче, не дава определения, от които да се формулира ясно разграничение между възприетите от някои експерти понятия, като "антитерористични" и "контратерористични операции". Ясната липса на такова разграничение в нормативните документи, дава основание в нашето становище да се използва единствено формулировката "антитерористична операция", като обобщаващо понятие за тактически действия срещу терористични действия, организации и терористи.

"Антитерористичната операция е съвкупност от съгласувани по цел, задачи, място и време действия и мероприятия на държавната власт и нейните органи, за предотвратяване на терористични актове, издирване, залавяне и неутрализиране на терористи, ликвидиране на последиците от терористичен акт, освобождаване на заложници и други ответни, превантивни и офанзивни действия срещу терористични организации".

Съществуват различни видове антитерористични операции. Класификацията се определя в зависимост от мястото на провеждане, особеностите на силите, които участват, времето за реагиране и естеството на терористичния акт или терористичните действия.

През последните няколко години ЕС прие редица важни документи, свързани с противодействието на тероризма, като освен Стратегия и План за противодействие на тероризма са приети още :

➢ ДИРЕКТИВА 2008/114/ЕО НА СЪВЕТА от 8 декември 2008 година, относно установяването и оз-

начаването на европейски критични инфраструктури и оценката на необходимостта от подобряване на тяхната защита.

„Критична инфраструктура“ /КИ/ означава елемент, система или части от нея, намиращи се в държавите-членки на ЕС, които са от основно значение за поддържането на жизненоважни обществени функции, здравето, безопасността, сигурността, икономическото или социалното благосъстояние на населението, и чието нарушаване или унищожаване би имало значителни последици в дадената държава-членка, в резултат на невъзможността да се запазят тези функции.

В Директивата се акцентира на определянето на европейски критични инфраструктури (ЕКИ) от всяка държава членка самостоятелно, въз основа на дадените в нея определения и критерии, разработването на планове с анализ и оценка на риска и мерки за защита и противодействие, както и определянето на служители за връзка по сигурността. Основните сектори, в които следва да се определят ЕКИ са: енергетика /производство, преработка, съхранение и пренос на електроенергия, нефт и газ/ и транспорт / автомобилен, железопътен, въздушен и воден/.

➢ ПОЛИТИКА на ЕС за борба с тероризма: главни постижения и бъдещи предизвикателства от 20.07.2010 г. SEC(2010) 911.

В нея се акцентира на проблемите, свързани с предотвратяване, защита, проследяване и реагиране при терористични заплахи.

Предотвратяването на терористични заплахи е свързано с противодействие от радикализирането на тероризма, вербуването на съмишленици, както и масовото използване на интернет мрежата за терористична дейност.

Защитата от терористични заплахи и е свързана със защита на критичната инфраструктура, транспортната сигурност /видовете транспорт/, както и засилване на мерките и контрола на взривните и химически вещества.

Проследяването е свързано с ефикасно сътрудничество на правораздавателните и правозащитни органи на държавите-членки, ЕВРОПОЛ и ИНТЕРПОЛ, засилване на мерките за борба срещу финансирането на тероризма, изграждане на единна резервационна система от данни.

Реагирането е свързано с изграждане на ефикасна система за ранно предупреждение, усъвършенстване на системата за управление на кризи като цяло, подпомагане на семействата на жертвите от тероризъм.

➢ СТАНОВИЩЕ 10/2011 относно предложението за Директива на Европейския парламент и на Съвета относно използването на резервационни данни на пътниците за предотвратяване, разкриване, разследване и наказателно преследване на престъпления, свързани с тероризъм, и на тежки престъпления, прието на 5 април 2011 г.

Към настоящия момент в България е приета от НС и в сила от 1998 г. Концепция за национална сигурност на Р. България, която представлява приети политически виждания за защита на българските граждани, обществото и държавата от външни и вътрешни заплахи от всякакво естество, при отчитане на наличните ресурси и съобразявайки се с нивото на гаранциите, които ни дават световната, евроатлантическата и европейската система за сигурност и стабилно развитие. Към настоящия момент концепцията е напълно остаряла като стратегически документ и не отговаря на реалностите и заплахите на новото време.

През настоящата година бе приета от НС и Стратегия за национална сигурност на Р България, която като структура до голяма степен копира концепцията, но е осъвременена и актуална към предизвикателствата на настоящето време. Друг е въпросът дали тя отговаря изчерпателно на заплахите за националната сигурност към настоящия момент и дали дава яснота, какви насоки за повишаване ефективността на борбата с тероризма следва да бъдат предприети от съответните органи. По мнение на повечето специалисти в областта на сигурността, тя има повече пожелателен характер, като в нея липсва конкретика и ясно очертани и дефи-

нирани цели и задачи.

Друг нормативен документ, свързан с противодействието на евентуални терористични заплахи е ПМС № 181/20.09.2009 г., където са определени Стратегическите обекти и дейности, които са от значение за националната сигурност и които са част от критичната инфраструктура на страната, съгласно списък приложение към постановлението.

С решение № 745/26.11.2008 г. на МС е приет Национален план за противодействие на тероризма, в който са разписани мероприятия, задачи, срокове и отговорници за тяхното изпълнение. Той би следвало да бъде приет въз основа на разработена и утвърдена Стратегия за противодействие на терористични заплахи, каквато в България все още няма създадена и приета.

В плана са дефинирани основните цели на противодействието, фокусирани върху превенцията и защитата от терористични заплахи, както следва:

• да не се допускат терористични действия на територията на страната, както и срещу български граждани, обекти, представителства и контингенти зад граница.

• предотвратяване проникването и противодействие на влиянието на радикални идеи и техните разпространители сред групи и общности на населението в България, като база за привличане на терористи.

• подобряване организацията на дейностите на специализираните структури, за да се противодейства ефективно на използваните от международните терористични организации методи и средства, целящи унищожаването на голям брой хора.

• защита на населението и критичната инфраструктура на страната и ограничаване на ефекта от евентуални терористични действия.

• разширяване и задълбочаване на взаимодействието с държавите от ЕС, НАТО и останалите страни от антитерористичната коалиция.

Съгласно плана, на политическо ниво, координацията на дейностите в борбата срещу тероризма се осъществява от Съвета по сигурността към Министерския съвет, който организира и координира дейността на министерствата и ведомствата във връзка с националната сигурност, включително борбата срещу тероризма.

На експертно ниво функциите на национален координатор по противодействие на тероризма се осъществяват от Координационен център за противодействие на международния тероризъм (КЦПМТ) към Държавна агенция "Национална сигурност". Понастоящем КЦПМТ осъществява връзките и взаимодействието с другите държавни структури, ангажирани в борбата срещу тероризма, със структурите за сигурност в страната, както и със специалните чуждестранни служби и централизира цялата оперативно-техническа информация от главните, областните и специализираните дирекции на Министерството на вътрешните работи (МВР), Националната разузнавателна служба и Министерството на отбраната .

Съгласно залегналите в плана организационни мерки е възложено на органите на МВР и ръководителите на съответните ведомства да извършат охранително обследване на обектите, да анализират състоянието им, да определят средства за подобряване охраната и защитата им, да изготвят планове за повишаване на сигурността при заплахи от терористични актове. Както и да организират обучение на служителите от министерствата, ведомствата и организациите, които имат стратегически обекти и/или извършват стратегически дейности в т.ч., и на служителите от частните охранителни фирми за разкриване на признаци за подготовка на терористична дейност и противодействие на терористични заплахи.

Въз основа на приетия национален план и в изпълнение на изискванията по чл. 15, ал. 1, т. 2 от Закона за управление при кризи (ЗУК), чл. 22, ал. 1, т. 11 от Закона за защита на класифицирана информация (ЗЗКИ), и във връзка с т. 2 от Решение № 572/02.09.2008 г. на Министерски съвет и указания с рег. № 1895/19.09.2008 г. на МВР, в почти всички стратегически обекти, са изготвени и утвърдени планове за противодействие на терористични заплахи.

В основата на антитерористичните мерки стоят ефективно законодателство за борба с тероризма, усъвършенстване на организация за разузнаване, защита, ранно предупреждение и координация между държавните институции за антитерористично противодействие, а също така и провеждането на ефективни тренировки и обучение в тази област.

Една от основните насоки за повишаване ефективността на борбата с тероризма е създаване и развиване на нови по-успешни форми, методи и тактики за противодействие на тероризма. Тяхното усъвършенстване може да се извърши чрез анализиране и обобщаване на положителните и отрицателните страни на досегашния опит в тази област. България изостава и в двете основни области на борбата с тероризма: първо, нейното институционализиране, чрез нормативни документи – закони, стратегии, концепции, доктрини, устави на въоръжените сили и други подноративни актове; на второ място не се използва обобщаването и анализирането на чуждия опит в борбата с тероризма, и прилагането на изводите от този опит в практиката, чрез провеждане на тренировки и обучение.

Автори: Имрен Исмаилова, Красимир Манев

КОНКУРЕНТНОТО РАЗУЗНАВАНЕ В СЪВРЕМЕННИТЕ БИЗНЕС ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ

Навсякъде по света, както и в България, ръководителите на търговски, производствени и финансови предприятия се опитват да намерят начини за ефективно използване на информацията. В последните години се натрупаха големи масиви от оперативни данни – информация за клиенти, доставчици и конкуренти. Бизнесът налага използване на информацията на много детайлно ниво, особено при вземането на управленски решения [3].

Предпоставка за подготовка и вземане на управленско решение, е възникването на някакъв проблем и постигането на определена цел.

С вземането на дадено решение може да бъде осигурено постигането на тази цел, но в повечето случаи управленските решения трябва да бъдат вземани в моменти, когато е трудно да се предскажат резултатите. Разликата в тези решения е в наличната информация. Проблемът е, че в повечето случаи тя е недостатъчна, разпръсната в организацията или монополизирана, което пречи на вземането на сигурно управленско решение и поражда риск [3]. Един от начините това бъде елиминирано е чрез внедряването на информационна система.

Първа стъпка при проектирането на такъв тип система е анализ на структурата на организацията и типа информация, която всеки отдел генерира. На фиг.1. е показана една най – обща структура на организацията и произтичащите от тази структура информационни модули.

Фиг. 1. Информационни модули на БИС.

Цялата горепосочена информация се обработва и съхранява в базата данни,

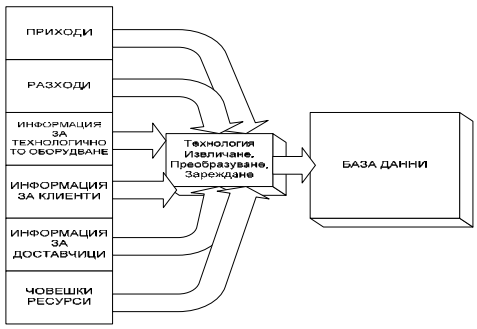

като при необходимост се извлича и предоставя на мениджъра. По този начин се увеличава степента на информираност на мениджъра, респ. ефективността на взетите решения.

Голяма част от компаниите вече успешно са внедрили в своите бизнес процеси станалите класически вече информационни системи за обработка на транзакционна информация в реално време (OLTP), като ERP, SCM, CRM и т.н. [5].

Разгледахме предлаганите до момента продукти на пазара. Повечето от тях са насочени към поддръжка на ежедневната оперативна дейност на бизнеса и обхващат само оперативното ниво на организацията. Т.е. голяма част от тях се концентрират върху осигуряването на информация за процесите, протичащи вътре в организацията, но не и такава за външната среда /макро и микросредата – фиг.2/.

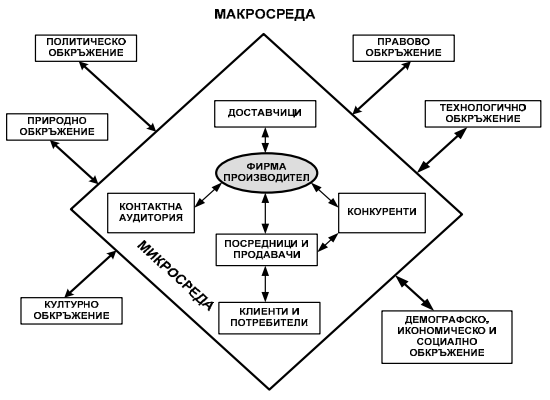

Фиг. 2. Микро и макро среда на фирмата.

Липсват данни за:

- състоянието и развитието на отрасъла;
- структурата на пазара;
- привлекателността на отрасъла;
- конкурентната ситуация в отрасъла;
- реакцията на конкурентите,

които могат да бъдат предоставени, използвайки инструментариума на конкурентното разузнаване[4].

Продукт или резултат от дейността на конкурентното разузнаване се явява анализираната информация, въз основа на която могат да се вземат правилни и своевременни управленски решения, и по такъв начин да се постигне конкурентно предимство[2].

Недооценяването на потенциала на конкурентното разузнаване, както и неумението за неговото правилно използване – са едни от типичните причини за несполуките на фирмите. Днес, конкурентното разузнаване представлява по същество нов подход към изработването и вземането на стратегически и важни тактически решения от ръководителите на фирмите [2].

Целта е да се съдейства решението да бъде оптимално, базиращо се на пълно знание за собствения бизнес, отрасъла, пазара, деловото обкръжение и конкурентната среда. Инструмент за структурирането и постоянното обновяване на даденото знание се явява именно конкурентното разузнаване [2].

Условие за успешното интегриране на техниките на разузнаване на конкуренцията е, че потребител на такава информация не е единствено ръководният състав, а кадри от всички равнища на организацията – мениджъри на средно и висше ниво, сътрудниците в отдел маркетинг, изпълнителите на различни проекти, специалистите от отдел продажби, аналитичните отдели и т.н. Данни за конкуренцията и за пазара въобще, са необходимост при разработването на рекламни кампании, при създаването на нови продукти, при обосновката на инвестиционни проекти, при вземане на решение за работа с различни контрагенти, при наемането на персонал, както и във всяка друга сфера на бизнеса, където информацията за външната среда може да повлияе върху дадено решение – т.е. в рамките на цялата организация [2].

Освен за предоставяне на актуална и своевременна информация, конкурентното разузнаване може да бъде използвано за ранно предупреждаване за наличие на рискове[1]. По този начин се гарантират следните предимства:

- не се изисква незабавно предприемане на ответни действия;
- обезпечава се по - голяма осведоменост на мениджъра до настъпване на рисковото събитие;
- възможност за по – нататъшно обсъждане и анализиране на рисковата ситуация;
- по преценка на мениджъра – планиране и предприемане на ответни действия.

Включването на конкурентното раузнаване към информационната система се очаква да повиши нивото на информираност на мениджъра, давайки му пълна картина, както за процесите протичащи вътре в организацията, така и за тези извън нея, предоставяйки му възможност за своевременно реагиране.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Золотухин Д. „Ранее предупреждение рисков использование методик конкурентной разведки"

[2] Манев К., Русева Й. „Конкурентното разузнаване – обективна необходимост за съвременния бизнес", Научни трудове на РУ „Ангел Кънчев" - 2010, том 49, серия 5.1.

[3] http://www1.ecs.ru.acad.bg/fbm/iisu-d/L-1.pdf - Лекции по информационни системи и технологии в бизнеса на РУ

[4] http://bg.wikipedia.org/wiki/ Стратегическо_управление

[5] http://search.data.bg/ready/INFB409_lecture5.doc - „Класификация на информационните системи", Юлиана Пенева

За контакти:

Маг. инж. Имрен Исмаилова, Русенски университет "Ангел Кънчев", Катедра: "Телекомуникации", e-mail: iismailova@uni-ruse.bg;

Доц. д-р инж. Красимир Манев, Русенски университет "Ангел Кънчев", Катедра: "Телекомуникации", тел.: 082/888 780, e-mail: kmanev@ecs.ru.acad.bg

Автор: д-р инж. Милен Иванов

ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА НА АВТОМОБИЛА, КАТО ОХРАНЯВАН ОБЕКТ

Автомобилът е бойната машина на армията от телохранители. Без автомобил в днешно време е невъзможно да се гарантира сигурността на охраняваните лица, тъй като той е основното средство за бързо и безопасно предвижване до различни места. Не всеки автомобил, обаче е подходящ за тази дейност. Този, който ще бъде използван, за да превозва и защитава охраняваното лице, трябва да бъде специално подготвен и оборудван. За тези специални мерки ще ви разкажем в следващия брой на списанието.

Сега ще обсъдим елемента, без който всяко техническо средство за охрана е просто купчина метал, а именно шофьора и неговите умения, както да шофира, така и да охранява активно пасажерите си, като взима най-евтините и ефикасни мерки - превантивните.

В процеса на охранителната дейност осъществявана с автомобил, следва да се разглеждат следните типови ситуации:

1. Продължително паркиране;
2. Кратковременно паркиране;
3. Престой.

Първата от изброените ситуации, а именно автомобилът е оставен продължително без наблюдение, е най-рисковата и най-неприемливата за професионалната охрана. Когато шофьорът е попаднал в тази ситуация той трябва за изпълни следната типова технологична карта за проверка на сигурността, за да е уверен, че в негово отсъствие не е проникване в автомобила, не са манипулирани системите му отвън или не е заложено взривно устройство:

1. Докато се приближава към мястото където е паркиран автомобила, шофьорът трябва да се стреми да идентифицира следи, дали неизвестни лица са се приближавали до колата в негово отсъствие;

2. Докато се приближава към колата визуално да търси новопоявили се предмети и следи под автомобила и около него;

3. Да не докосва автомобила докато не се убеди, че около всяко едно от колелата няма неизвестни предмети и от колелата или други елементи на конструкцията на колата, не се забелязват кабели, жици или върви.

4. Внимателно да огледа площта под калниците и броните на автомобила за обекти, които не са част от конструкцията им. Трябва да се обърне внимание на горната част на гумите, където могат да бъдат поставени и без допълнително закрепване чужди обекти.

5. Проверява се долната част на автомобила за закрепени на долната част на купето или на други детайли от конструкцията му неизвестни предмети. Обръща се особено внимание на следи от механично въздействие на засъхналата мръсотия и прах по дъното. Тези признаци могат да покажат възможното място, на което е монтирано самоделно взривно устройство (СВУ).

6. Необходимо е да се обърне внимание на земята (пода) под и около машината. Желателно е тези места да се поддържат чисти, така че появата на различни чужди елементи, като парчета от изолационна лента, парчета връв или проводници, както и изолация от проводници, веднага да бъдат забелязани още с приближаването към автомобила;

7. След като приключи огледа на мястото под автомобила и до него, се продължава с оглед на външната част на каросерията на автомобила. Първата стъпка е да се огледат всички кухи пространства на колата. Например, празните места отвътре на броните, отвори за различни декоративни решетки и т.н. Желателно е да се направи така, че в тези места да не може да се поставят или към тях да се прикрепят различни предмети;

8. Проверява се визуално и чрез опипване за повреди по краищата на капака на багажника и капака на

двигателя, ключалките на бравите както на багажника така и на вратите. Наличието на повреди показва вероятен опит за взлом или за отваряне с помощта на специални инструменти. Ако се оставя на автомобила без надзор за повече от един час, и особено за цяло денонощие, е целесъобразно да се поръсят с прах или талк дръжките на вратите, повърхността на предния капак и на капака на багажника близо до ключалките, за да може визуално след това да се открие наличието на следи от ръце, които са се появили докато автомобила е оставен без наблюдение. Ако поставения прах е старателно забърсан, това може с голяма вероятност да служи за ясен сигнал, че някой е проникнал в колата. Поради тази причина автомобила никога не се измива при прибирането му в гаража или при оставянето му на паркинга, а в момента, в който той излиза, за да обслужва важната персона. Прахът натрупан по автомобила през деня служи като отлично средства за разпознаване на отпечатъци, ако е правен опит да се проникне в него или да се постави СВУ по време на престоя му.

9. След като приключи външното изследване, се преминава към оглед на салона на автомобила. Първоначална проверка се прави през прозорците на колата;

10. На първо място се преглеждат бутоните за заключване отвътре на вратите, като на всички врати те трябва да са поставени на позиция – „заключено“;

11. Оглежда се видимото пространство на салона, без да се отварят вратите. Идентифицира се дали не са се появили обекти и вещи с неизвестен произход, както и признаци за свързване на елементи от конструкцията на автомобила или на непознати обекти с вратите на автомобила, извършено с помощта на канап или проводници;

12. Оглеждат се подглавниците и седалките, както и нишите в и около тях, които се виждат отвън през стъклото. Търсят се признаци за наличието на нови и неизвестни елементи;

13. Отключват се вратите. Ако предварителната проверка навежда на възможността за проникване на неизвестни лица в колата, по време на отключването и отварянето на вратата, шофьорът трябва да се намира доколкото е възможно далече от автомобила и за предпочитане зад надеждно укритие;

14. Ако има подозрения за възможно проникване в колата, никога не се отваря първо вратата на шофьора. Ако има възможност да се отключат само двете предни врати, първо се отваря вратата на пътника. Ако се отключват всички врати, първо се отваря задната лява врата на автомобила;

15. След като се отвори първата врата (преди още да се влезе в колата), се оглеждат седалката на шофьора и на пътниците, особено пространството около педалите и под седалките. Целта на проверката е търсене на неизвестни предмети и новопоявили се съединения или връзки, включително и на педалите за управление.

16. Разглеждат се подробно седалките и пода. Обръща се специално внимание чрез леко напипване с пръстите на ръцете на възглавниците на седалките и местата между седалките на колата и облегалките (минималното усилие за сработване на взривателя на противопехотната мина е около 6 – 8 кг.).

17. Отново се проверяват подглавниците, дали между тях и облегалката няма нищо;

18. След приключване на огледа на салона се преминава към оглед на пространството под капака на двигателя и багажното пространство. Цел на проверката е да се търсят непознати предмети. В двигателното отделение на първо място се проверява за обекти, които не са част от конструкцията му, а също така се търсят и признаци за нови електрически връзки в електрическата схема на колата.

Реда за проверка на автомобила при втората ситуация, т.е. когато е паркиран за кратко и е оставен без охрана и наблюдение е следния:

1. Ако автомобилът е оставен без надзор за повече от 5 минути е необходимо да се повторят операциите от 1 до 17 от първата ситуация. Допуска се най-малкото да се огледа внимателно пода на превозното средство и нишите и отворите по външната му повърхност.

2. Обръща се специално внимание на пространство-

то под калниците и броните, тъй като закрепянето там на самоделно взривно устройство с магнит, или просто поставянето му над гумата отнема около 3-4 секунди и обикновено не привлича вниманието на странични наблюдатели.

3. При липса на устройство за автоматично отключване на вратите внимателно се проверява, след връщане при автомобила, дали бутоните се намират в заключено положение.

При престой на автомобила (в присъствието на шофьора), т.е. третата стандартна ситуация могат да се разглеждат няколко варианта.

Престой на места, постоянно посещавани от охраняваното лице.

Тези места от своя страна могат да са такива с голямо количество минувачи, с малко количество минувачи и места, където появата на минувач, може да бъде фиксирано предварително.

В местата, където хората са много и появата на всеки минувач може да се наблюдава предварително от шофьора, е необходимо той да следи дали преминаващите подхождат директно към колата и дали в даден момент не извършват някакви манипулации с неизвестна цел (клякане, препъване, опират се на предния капак или на корпуса на самия автомобил и др.). В този случай шофьорът може да чака вътре в колата. Той трябва да е сигурен, че всички врати на колата са заключени, а преминаващите лица да проследява чрез огледалата на автомобила. От само себе си се разбира, че това не може да стане ефективно, ако се използват само стандартните огледала на автомобил. Затова автомобилите, предназначени за охрана трябва да се оборудвани или с допълнителни или със специални огледала. Добро решение са и камерите, монтирани в задната част на автомобила.

На места, когато колата е спряла и има сравнително малко количество преминаващи, а разстоянието между тях и автомобила може да се поддържа от 0 до 0,5 метра, шофьорът също може да седи в машината, като спазва указаните по-горе правила.

Ако автомобила спира на оживено място, за време повече от 5 минути, е препоръчително шофьорът да излезе от него и да чака пасажера си, като стои на 3-5 метра от автомобила от страната на предния капак така, че да може да наблюдава действията на всички преминаващи покрай него.

Друга е ситуацията при престой на автомобила на случайни (от гледна точка на посещаемостта) места. Такива места са например магазини, които не се намират на постоянния маршрут за движение или такива, които никога досега не са били посещавани или са били посещавани доста отдавна, случайни павилиони за вестници, цветя, закуски и т.н. При такива спирания шофьорът може да не излиза от колата и да води наблюдение само за тези лица, които предизвикват неговия интерес поради неадекватно поведение в дадената обстановка.

За да се улесни възможността за решаване на тези проблеми е уместно при напускане на автомобила да се приложи принципа на „маркиране“, чрез поставяне на определени места на предмети с определена форма и положение с цел последващото (след завръщането) фиксиране на възможните промени във формата, позицията им и т.н. Този метод дава добри резултати при умелото му използване и при другите обстоятелства, свързани както с кратко, така и с продължително оставяне на автомобила без контрол.

Описаните методи за проверка на автомобила и професионално поведение на шофьора не са сложни, но гарантират във висока степен сериозна превенция по отношение на злоумишлени действия. Разбира се най-добрия вариант е автомобила НИКОГА да не се оставя без контрол от страна на физическата охрана или поне с помощта на технически средства.

„ПАМАР ГРУП" – ООД
България, 1784 СОФИЯ, Бул. „Цариградско шосе" № 133, БИЦ ИЗОТ , офис 253
Тел.+359 2 8090388, Факс: +359 2 8090264, GSM: +359896699081, +359896699082;
www.pamargroup.com, e-mail: pamargroup@abv.bg

ПРОУЧВАНЕ, ПРОЕКТИРАНЕ И СТРОИТЕЛСТВО

Проектиране и изграждане на жилищни, обществени и административни сгради;

Строителство на производствени и промишлени обекти;

Строителство на обекти в областа на пътната и инженерингова инфраструктура;

Проектиране на сгради и съоръжения в областта на високото строителство и инженерната инфраструктура;

Комплексна инженерингова услуга;

Регистрирана в ЦПР към Камарата на строителите в България под № I-001015;

Автор: Красимир Цветанов,
Професионален колеж по охрана и сигурност
„Св. Георги Победоносец“

СЪСТЕЗАНИЯТА В ПРОФЕСИОНАЛНАТА ПОДГОТОВКА НА ОХРАНИТЕЛИТЕ

Състезание за телохранители – това е уникално явление дори и в професионалния свят. Тези състезания нямат нищо общо с шоу. Заинтересовани страни са личната охрана и ръководството на различни делегации. И ако основният принцип в спорта е „не победата, а участието“, то в професионалната дейност на телохранителите той е „обучение и подготовка чрез конкуренция“.

Обучението и подготовката в професията на охранителя са невъзможни, ако самия инструктор не е работил в професионална структура или не е достигнал определено професионално ниво. Този механизъм работи безотказно от момента на началото на критическия подход в самоподготовката на всеки професионалист. Именно този механизъм е залегнал и в основата на организацията на видовете състезания между охранители.

Основната стока, която телохранителите предоставят на пазара са техните умения и навици. Но най-сложното е да се обединят индивидуалните навици на всеки в оптимално взаимодействие в група. Степента на владеене на професионални умения и навици пряко зависи от подготовката и опита. Този принцип винаги лежи в основата на разстановката на телохранителите по постове (номера) в групите за съпровождане.

Важността на този елемент от подготовката на съвременните професионалисти в областта на охраната трябва да се разбира и прилага в обучението от всяка уважаваща се школа, която има претенциите, че провежда съвременно обучение в областта на личната и корпоративната сигурност. Стандартните програми за обучение на охранители са апробирани и се използват от голямо количество учебни центрове на охранителни фирми, и самостоятелни обучаващи организации, които имат претенциите и самочувствието да декларират, че обучават телохранители. Но единственото учебно заведение, което е изградило стройна система и прилага целенасочено състезателният елемент в своята дейност, е Професионалния колеж по охрана и сигурност „Св. Георги Победоносец“.

Извоювал правото си да е лидер в този вид професионална подготовка, Колежът е традиционен участник в едно от най-значимите състезания за охранители – Световният шампионатът на Украйна по многобой за телохранители „Бодигард“.

Подобни състезания се провеждат в Украйна вече от няколко години. В програмата на състезанието са включени такива дисциплини като оказване на медицинска помощ на VIP и евакуация; демонстрация на способи за защита по време на съпровождане на VIP пеша; демонстрация на техники от ръкопашния бой, техники за охранително шофиране; три вида стрелкови упражнения: по време на съпровождане пеша, стрелба от различни положения, стрелба с излизане от автомобил; решаване на практически задачи по търсене на взривни устройства в автомобил.

Тази година от 24 до 27 септември в Ялта се проведе поредното такова състезание, в което както и миналата година, представителен отбор на Колежа взе участие и се класира достойно в оспорвано съревнование с професионалисти от цял сват.

И участието в такова състезание би останало само като престижна точка от биографията на участниците и реклама за учебното заведение, ако състезателите представяли България там не бяха активно привлечени в учебния процес и не започнаха да предават наученото, и видяното там на своите по-млади колеги.

Този вид опит е изключително важен, за да може

да се свери нивото на обучение със световните стандарти и наученото своевременно да се приложи в учебната дейност, за да може дипломирайки се, колежаните да имат самочуствието, че не са изучавали само суха теория, а са научили най-съвременните тайни на тази рискова професия и ще могат успешно да се реализират на пазара на труда.

Състезанията са много важен елемент в подготовката на охранители. Младите хора, завършили току що средното училище, няма къде да придобият сериозен житейски и професионален опит. Затова когато те в процеса на обучение се поставят в условията на жестока конкуренция, на съревнование за чест и слава, за превъзходство над колегите си и другите екипи, те трупат важен професионален опит и увереност в собствените си сили. Когато се изправят лице в лице с трудностите на етапа на подготовката си и ги преодолеят благодарение на знанията, уменията, волята и подкрепата на колегите си, те няма да имат съмнение в силите си, когато тази дейност стане тяхна професия и няма да пропуснат да реагират адекватно, в онзи момент, за който всеки телохранител се готви цял живот.

Осъзнавайки важността на този начин, Колежът е развил система от състезания, свързани с професионалната подготовка. Традиционно се провеждат стрелкови състезания. Целогодишно охранителни екипи водят целенасочена подготовка по дисциплините, заложени в състезанието „Бодигард", заключителен етап на която е републиканското състезание в началото на лятото, което дава и визи за Ялта.

През новата учебна година стартират още два проекта – състезания, които са иновация на учебното заведение:

Състезание Security college combat fitness test, под формата на състезание „Сила, мъжество, чест 2011". Състезанието бе планирано с цел да се установи ефективността на подготовката на колежаните в програмата SECURITY COLLEGE MARTIAL ARTS SYSTEM и се проведе под егидата и със съдийството на Специализирания отряд за борба с тероризма. Състезанието протече изключително оспорвано и завърши с много близки крайни резултати на участниците. Крайното класиране бе изготвено на базата на постигнатото време и наказателните точки при преминаването на трасето. Всяка наказателна точка прибавя към постигнатото време по 10 секунди. Победител в състезанието и носител на купата „ Сила, мъжество, чест 2011" стана Цветелин Пламенов Митов, второ и трето място и носители на сребърния и бронзовия медал станаха Бисер Дешков и Тихомир Петков.

На 4 ноември в рамките на учебния предмет „Индивидуална и екипна тактическа подготовка", в базата на колежа се проведе състезание между колежаните от първи курс. Състезанието съдържаше 18 ролеви, щафетни и групови игри с тактически и стрелкови елементи под

строгото съдийство на инструкторите на групите Емил Стоянов и Симеон Георгиев.

Постигнатите резултати в състезанията показват, че учебния процес е балансиран и ефективен и най-вече насочен към това, което ще е нужно на телохранителя да бъде максимално ефективен в дейността си, като се моделират ситуации близки до реалните. Това потвърждава още веднъж, че Професионален колеж по охрана и сигурност „Св. Георги Победоносец" изпълнява обещанието си да обучава професионалисти чрез професионалисти.

инж. Николай Цапрев

RAKSA-ПОДХОДЯЩ ЗА ВСЕКИ

Едва ли има човек, който поне веднъж в живота си не се е запитвал, дали в момента някой не го подслушва или наблюдава. С навлизането на нови малогабаритни и лесно достъпни средства за подслушване, скрит видео и аудио запис този въпрос става все по-резонен. Всъщност, едва ли има някой в активна възраст в съвременното общество, който поне веднъж и да не е бил обект на подобна дейност.

Този факт, както и неизвестността, карат много хора да предприемат някакви мерки за защита. Всеки се защитава според познанията и финансовите си възможности. В списание „PROFESSIONAL" и в сайта на фирма „Профисек", многократно и подробно сме обяснявали сложността на откриването на подслушвателните устройства, и необходимите за успеха на едно такова начинание специализирана техника, обучен персонал и добра методика за работа. В тази статия ще се опитам да разгледам противодействието на най-разпространените средства за подслушване – радиомикрофоните. По-точно възможността за сравнително ефикасно противодействие от страна на хора неспециалисти, използващи устройства от средния ценови диапазон за откриване на радиомикрофони.

Закупуването на голямо количество бъг детектори от интернет показва, че много от хората, желаещи да се защитят от подслушване, имат известна представа какво трябва да е противодействието на подслушване чрез радиомикрофон.

Радиомикрофона е устройство, което преобразува акустичните вълни от подслушваното помещение или район, в електромагнитни радиовълни, които излъчва в пространството. Такъв тип микрофони са всички аналогови и цифрови микрофони, включително тези използващи различни утвърдени стандарти за пренос на данни, като Wi-Fi, Bluetooth, wireless, GSM, UMTS, CDMA, DECT, WIMAX, TETRA и др. Изхождайки от принципа на действие на радиомикрофоните, тоест наличие на излъчване на радиовълни при работата им, откриването на този тип микрофони се базира на детектиране на това излъчване. По тази причина 99% от продаваните в интернет и разни „шпионски" магазини бъг детектори, всъщност са приемници на електромагнитни вълни или по-просто казано радиоприемници.

Откриването на радиомикрофон с такъв бъг детектор се основава на промяната в пространството на силата на сигнала излъчван от радиомикрофона. Принципа е сравнително прост. Бъг детектора открива някакъв радиосигнал и чрез движение в пространството на уреда се цели намирането на максимума на този сигнал. Според упътванията на бъг детекторите, там където е максимума на сигнала, би трябвало да е и радиомикрофона. „Да ама не", както казва един наш известен журналист. Нещата не са толкова прости.

Първият проблем идва от това, че не е ясно какъв сигнал е прихванал бъг детектора. Прихванатия сигнал може да е сигнал от местната радиостанция, телевизия, радиорелейна станция, таксиметрова компания, baby monitor-а на съседите или нещо подобно. В съвременните големи градове замърсеността на радиоефира с наличието на много и различни сигнали е голяма. Вероятността търсещият радиомикрофон да се натъкне на външен сигнал е няколкократно по-голяма от вероятността, да се натъкне на сигнала на работещ в помещението радиомикрофон. В първия случай за голяма изненада на търсещия микрофони, максимума на сигнала се оказва във въздуха, в средата на стаята или в стъклото на прозореца, там където явно не може да има микрофон. По-лошият вариант е когато максимума се окаже до някой ъгъл на помещението или близо до част от мебелировката и оборудването. Тогава възниква въпрос, вярваме ли на бъг детектора или не. В първия случай сменяме или разглобяваме мебелировката, разбиваме стената, сменяме помещението или сградата, или живеем дълго време под стрес. Във втория случай оставяме нещата без последици, разочаровани от

факта, че бъг детектора ни е подвел. Всъщност той не ни е подвел. Просто такива са му възможностите. За да сме наясно какво търсим и дали си заслужава да се притесняваме трябва да знаем честотата на прихванатия сигнал. Тогава няма да обръщаме внимание на известите силни сигнали, общи за даден район или населено място, и ще се концентрираме върху подозрителните такива.

Вторият проблем възниква от възможността на бъг детекторите да регистрират различен тип сигнали. С навлизането на GSM, BLUETOOTH, Wi-Fi, DECT и други подобни технологии за пренос на информация, звук и образ, на пазара излязоха множество микрофони използващи тези технологии. Това, което ги обединява е дигиталната технология за пренос и модулация на сигналите. Дигиталните сигнали се откриват по много по-различен начин от аналоговите. Поради тази причина бъг детектор предназначен за откриване на аналогови сигнали много често въобще не реагира при наличието на дигитални сигнали, а някой, които реагират на едни дигитални сигнали, не реагират на други. Например, детектори реагиращи на GSM сигнал, не реагират на WiFi или Bluetooth.

Третият проблем е голямото замърсяване на ефира с аналогови и особено с дигитални сигнали. В един офис с например четирима служители има поне 6 техни GSM апарата и още неизвестен брой такива в съседните офиси, явяващи се гранични по хоризонтала и вертикала на примерния офис. Това означава, че в офиса непрекъснато ще има наличие на сигнали от GSM апарати, както и сигнали от базовите станции на операторите. В този случай прихващането на сигнал от мобилен телефон не носи почти никаква информация, освен ако не можем да локализираме източника на сигнала с точност от поне 1 метър.

Описаните по-горе проблеми са само част от проблемите при откриване на радиомикрофони. За това простите и евтини бъг детектори нямат възможност да противодействат ефикасно. Доскоро за успешно откриване на радиомикрофон бе необходимо скъпо професионално оборудване от рода на широко лентови приемници, честотомери, спектрални анализатори, специализирано антенно оборудване и опитен оператор. Сега, с напредването на техниката, нещата започнаха да се променят.

Във втората половина на 2011 година руски производител на подобна апаратура извърши технологичен пробив, като разработи серия от малогабаритни устройства позициониращи се в ниския ценови диапазон на полупрофесионалната техника, които не изискват сериозен опит и познания от използващия ги. В същото време поради високата степен на интеграция и автоматизация на процесите тези устройства позволяват надеждно детектиране на работещи радиомикрофони и камери в непосредственото им обкръжение. В тази статия ще представя първото от серията устройства, вече достъпно на българския пазар.

Това е RF detector – frequency meter SEL SP-71R Raksa.

Детекторът е уникален в световен мащаб и за пръв път се внася в България. Представлява комбинация между мини бъг детектор, безжичен честотомер и спектрален анализатор. По характеристика и качества превъзхожда много професионални, големи и скъпи устройства. Има изключително просто и интуитивно меню. Лесен е за работа. Поместен е в елегантен корпус с малки габарити. Дава възможност за няколко различни режима на работа.

Корпусът е от пластмаса и е с размери 77 x 43 x 18 mm. На лицевата страна има графичен LCD екран, светлинен индикатор и четири бутона за управление. На гърба на корпуса има високоговорител. На страничния борд е изведена букса за зареждане. В десния край на корпуса е оформено ухо от пластмаса, което може да служи за закачване на детектора към различни видове държачи, включително като ключодържател към връзка ключове.

Технологията за работа с Raksa е следната. Първоначално с детектора се извършва проверка за наличие на радиомикрофони. За извършването на такава проверка устройството разполага с четири различни режима на търсене и изследване на откритите сигнали и техните източници. Режимите за търсене са няколко – сканиране, търсене, търсене на аналогови сигнали и търсене на дигитални сигнали. Търсенето се извършва чрез сравняване на прихванатите честоти с налични и известни такива, прослушване на прихванатите честоти и откриване на източниците на излъчване.

След приключване на проверката за наличие на радиомикрофони, устройството се включва в режим на защита. В този режим детектора, сканира радиодиапазона и познатите сигнали се въвеждат автоматично в паметта му. При появяване на нов радиосигнал, устройството го детектира, подава сигнал за опасност, изобразява визуално и звуково вида на сигнала и ако не

последва действие от страна на оператора, записва в паметта си данните за тревогата за последващ анализ. В този режим детекторът може да работи в реално време или самостоятелно, като с един заряд на батерията издържа до 12 часа. Ако устройството е работило самостоятелно, използващият го може да прегледа логовете на алармените събития и да види какво се е случвало в негово отсъствие. В паметта се съхраняват данни за времето на появяване, честотата, вида на сигнала и силата на същия.

Както и в режимите за търсене, така и в режима за охрана, устройството е изключително ефективно като средство за защита от подслушване през GSM апарат, независимо от това дали подслушването се извършва чрез апарата на използващия детектора или апаратите на хората в близкото обкръжение. При наличие на излъчване от някой от околните мобилни телефони, същото се детектира от Raksa незабавно, на екрана се появява съобщение за опасност и след това се изписва вид и сила на сигнала или сигналите. При желание в този момент детектора може веднага, с едно натискане на бутон, да бъде включен в режим търсене и източника на сигнала да бъде локализиран с точност до няколко сантиметра.

При режимите за търсене устройството прихваща наличните аналогови и дигитални сигнали в диапазон от 50-3300Mhz. Всеки аналогов сигнал се изобразява с честота и сила на сигнала. Силата на сигнала се изобразява в графичен и цифров вид.

Дигиталните сигнали се изобразяват с вида на прихванатия сигнал, като GSM900/1800, UMTS(3G), CDMA450, DECT, Bluetooth или Wi-Fi. Освен вида на дигиталния сигнал се показва информация в графичен и цифров вид, и за силата на сигнала.

Търсенето на източника на сигнала се извършва чрез преместване на детектора в пространството до откриване на максимума на сигнала. В различните режими на търсене, подаването на информация става по различен начин, включително и подобно на стандартен бъг детектор, чрез промяна на интензивността и силата на аудио сигнал и светлинна сигнализация, в зависимост от силата на прихванатия сигнал.

Ако прихванатия по време на търсене сигнал е с някоя от следните модулации AM, FM, PM, същият се демодулира автоматично и може да бъде прослушан чрез аудио режима на детектора. По този начин лесно може да бъде отхвърлен външен сигнал от телевизия или радиостанция. Ако при прослушването се чуе шум от помещението, в което се намира оператора или се получи ефект микрофония, това означава, че със сигурност е прихванат сигнал от радиомикрофон, работещ в помещението.

Детекторът има възможност за настройка на функциите за търсене и защита. Възможностите за настройка позволяват активиране или деактивиране на режимите за работа и на всеки от обследваните диапазони. Позволяват индивидуална настройка на праговете на детекция за всеки един диапазон. Има възможност за регулиране силата на аудио сигнала.

Както в режим „защита", така и в режимите „търсене", Raksa може да сигнализира в тих режим само чрез вибрация или визуална информация. По този начин може да предупреди дискретно използващия го за наличие на работеща подслушвателна апаратура в помещението, в събеседниците или в новопоявило се в близост друго лице.

Бързото и прецизно детектиране на сигналите, графичното им и цифрово изобразяване на дисплей, възможността за демодулиране и прослушване на сигналите, възможността за откриване на източника на точно определен сигнал, режима на работа „защита", тихия режим за оповестяване, дългия живот на батерията, малките габарити и приятния и неутрален дизайн правят Raksa изключително полезен и мощен уред, подходящ както за непрофесионалисти, така и за професионалисти. Детекторът със сигурност превъзхожда голяма част от оборудването на много от „специалистите" по защита от подслушване. В същото време е незабележим и лесен за използване. Може да бъде използван като превенция от подслушване по време на конфиденциални разговори в офиса и на обществени места. Може да бъде използван и за извършване на сериозни проверки за наличие на микрофони.

Подробности, техническо описание, упътване за работа и условия за доставка на RF detector – frequency meter SEL SP-71R Raksa могат да се намерят на www.profisec.bg

В следващите броеве на списание „PROFESSIONAL" ще бъдат представени ревюта на подобни устройства, предназначени за откриване на видео камери и откриване и блокиране на диктофони.

Автор: Екип Профисек ЕООД

SUPER SWAT INTERNATIONAL ROUND-UP – 2011

От 5 до 11 ноември 2011 г. в град Орландо, щата Флорида, САЩ, се проведе 29-тото издание на открития шампионат за полицейски подразделения Super SWAT International Round-Up – 2011 (SRI).

Състезанието съчетава образователен и обучителен семинар за подразделения за специални операции с директен сблъсък, под формата на спортна надпревара с техни колеги от цял свят и демонстрация на умения в едно голямо събитие. SRI се създава като форум за обмен на идеи между различните служби и вече се е превърнал международна витрина за екипите за специални операции от цял свят.

Тази година на старта застанаха седемдесет и два отбора, а до финала достигнаха само петдесет и девет. Няколко бяха дисквалифицирани, а някои напуснаха състезанието по собствена инициатива – претенции към съдийството. В това издание на шампионата за първи път се включи и отборът на Управления „А“, на Центъра със специално назначение на ФСБ на Русия, или по-известни като отряд „Алфа“. Освен руснаците в надпреварата се включиха отбори от Унгария, Босна, Кувейт, Швеция, Ямайка и Аруба, както и тези от САЩ, от щатите Северна Каролина, Ню Йорк, Уисконсин, Джорджия, Тексас и от няколко правоприлагащи агенции на щата Флорида.

Отборен победител в тазгодишното издание стана SWAT тима на Космическия център „Кенеди“ на NASA, като завърши в топ 10, в петте дисциплини: спасяване на заложници, прочистване, спасяване на ранен офицер, катерене на кула, преодоляване на пътека с препятствия. Екипът на космическия център се състоеше от Аарон Мъри, Нейт Мур, Чарли Педрик, Уорън Хенсън, Джими Райт, Стив Холтроп, Майкъл Брейн и Крис МакФарланд.

Упражнението за определяне на призьора на 2011 SWAT Round-UP International Super SWAT Cop, т.е. най-добрият полицай, включваше крос на разстояние една миля с пълна бойна екипировка, като едновременно с това се преодолява водна преграда, полоса с препятствия, в това число и естествени (горски или релефни) и след достигане на огневия рубеж, стрелба с пистолет, автомата или пушка. Като след стрелбата с всяко оръжие трасето се преминава отначало т.е. общата дължина е 3 мили.

Индивидуален победител и носител стана руснака Михаил Нагаев от група „А“ на ФСБ. Наградата - сертификат за правото на безплатен избор на пистолет „Глок“ - модел по желание, в който и да е магазин в САЩ.

Автор: д-р инж. Милен Иванов

СТРЕЛБА С ПИСТОЛЕТ В ОСОБЕНИ УСЛОВИЯ

Автоматичните пистолети са лично оръжие, което е предназначено за нападение и защита на къси разстояния.

С пистолетите може да се води огън по различни цели и да се изпълняват различни задачи - това обуславя голямата гъвкавост на практическото им приложение. С пистолет е възможно за 6 секунди да се поразят пет цели с размер на човешка фигура, разположени по фронта на разстояние 25 метра от стрелеца. Стрелбата с пистолет има добър стопиращ ефект при близки разстояния. Това свойство е много важно, тъй като дистанцията за бойно използване на пистолета не е голяма - 50 метра, а в 90% от случаите на използване в реални условия е под 8 метра.

За да се научи стрелецът да използва най-ефективно възможностите на оръжието, и в зависимост от своите индивидуални особености да намери най-изгодното и устойчиво положение за стрелба, е възможно само ако той разбира бойното използване на пистолета, познава конструктивните му особености и провежда системни тренировки с оръжието.

Пистолетите се използват при различни ситуации на къси дистанции и в ръкопашен бой, затова способите за стрелба с пистолет и неговата конструкция трябва да позволяват бързото въвеждане на оръжието в действие.

Съвременните пистолети в голямата си част, са удобни за носене, безотказни в действието си, имат пълнител, който се сменя и предпазители, които се управляват лесно с пръстите на дясната ръка. Освен това са добре балансирани, което позволява оръжието да се държи без напрежение при стрелба.

Каквито и високи бойни качества да притежава пистолета, бързия и точен изстрел, и скоростта за пренасяне на огъня се осигурява само при отлично усвояване на способите за стрелба.

Кои фактори увеличават скоростта на задействане на оръжието?

Човек има свойството при показване на някакъв предмет да протяга ръка в посока на този предмет. Затова този рефлекс се използва за бързото насочване на пистолета в целта, без да се налагат съществени корекции на посоката. Нужно е стрелецът да се научи да държи пистолета, така че направлението, в което сочи цевта да е естествено продължение на неговата ръка. С други думи, ако цевта заеме мястото на показалеца, то насочването на ръката дава възможност достатъчно бързо и практически точно оръжието да се насочва право в целта.

Някои стрелци, когато стрелят с една ръка, поради стремежа да намалят колебанията на пистолета при стрелба, сгъват ръката си в лакътя и усилват захвата на пистолета с китката на дясната ръка, като при това създават най-неизгодните условия за скоростна стрелба.

Изпънатото положение на ръката, от физиологична гледна точка, е най-удобно. В този случай ставите и мускулите на рамото и предмишницата се фиксират най-добре. Затова при стрелба с пистолет с изпъната ръка значително се повишава скоростта за насочване на оръжието в целта, което е особено важно в престрелка.

При стрелба с полусвита ръка са необходими по-сложни за координиране действия на мускулите. При това положение китката е разположена под определен ъгъл спрямо останалата част на ръката, което усложнява насочването на оръжието.

Възможно е при продължителни тренировки за изпълнение на изстрел и от това положение (със свита в лакътя ръка), да се получат удовлетворителни резултати. Това става само в случаите на единични изстрели по неподвижна мишена за неопределено време. С течение на времето този начин на стрелба може да стане навик и опитите на по-компетентни обучаващи да коригират тези навици на обучаемите към правилното изпълнение на способа за стрелба, по принцип водят до влошаване на резултатите. Това важи и за всички други „екзотични“ начини за произвеждане на изстрели с пистолет. В този случай е необходимо настойчиво да се налага правилното изпълнение на стрелбата, без инструктора да се притеснява от временното снижаване на резултатите.

На способите за стрелба с пистолет влияят не само характера на неговото бойно използване, но и конструк-

тивните му особености.

Пистолетите, които имат малко тегло (до 1 кг.), имат голям откат. Затова при изстрел с пистолет, вследствие действието на силата на отката, се образува по-голям ъгъл на излитане. Големината на ъгъла на излитане се променя и при различните положения на ръкохватката в ръката. Това налага да се обръща особено внимание на еднообразното положение на пистолета в ръката на стрелеца. Правилното положение на китката на ръката гарантира минимално изместване, което дава възможност бързо да се възстанови прицелването за поредния изстрел. Правилното положение с времето се превръща в навик.

Стрелба с пренасяне на огъня по фронта и в дълбочина

Необходимостта от бързо водене на огън с пренасяне от една цел към друга възниква при ръкопашна схватка и за отразяване на внезапно нападение от противник.

При стрелба с пренасяне на огъня е необходимо стрелецът да умее да произвежда прицелен изстрел за по-малко от 2 секунди при пренасяне на огъня по различните мишени. Времето за изстрел трябва да се намалява постепенно, докато стрелецът не постигне нужната скорост на стрелба.

Добри резултати при стрелба с пренасяне на огъня по фронта не могат да бъдат постигнати само с тренировки без изстрел (сухи тренировки). С такива тренировки може само да се постигне скорост на пренасяне на прицелването от една цел на друга. Тренировките и стрелбата е препоръчително да се провеждат на дистанции от 25 м. по появяващи се фигури с човешки ръст, разположени по фронт от 8 м. Времето за появяването на целите първоначално се установява на 10 сек. (по 2 сек. на изстрел). След това, при усвояване на техниката за стрелба, времето се намалява до 8 секунди и накрая до 6 секунди.

Опитът показва, че е най-удобно целите да се обстрелват отдясно наляво. Това се обяснява със следното: при отката оръжието се отклонява наляво и нагоре, което позволява по-бързо да се осъществява прицелване по цели, разположени вляво от предишната, освен това по време на стрелба така може да се виждат следващите мишени.

При пренасяне на огъня в дълбочина първо се поразява най-близката цел, а след това далечните. Освен това трябва да се има предвид, че в определени случаи е важно да се стреля първо не по най-близката, а по най-опасната цел, т.е. по тази, която се подготвя или вече води огън по посока на стрелеца.

Стрелба с пистолет в сложни условия

В реални условия е възможно да се наложи да се води огън с пистолет при движение от автомобил или бегом. При тези ситуации може да има най-различни положения на стрелящия, които трудно могат да бъдат предвидени. Обикновените способи за стрелба с пистолета, които се използват при неподвижно положение на стрелеца, в тези условия са неизползваеми. Нормалният принцип на прицелване и след това бавно спускане е неприемлив, тъй като движението на автомобила или на стрелеца ще отклонява насочването на оръжието в целта.

В зависимост от конкретните условия за стрелба е необходимо да се определи характера на най-целесъобразния способ. Възможно е ръката бързо да се протегне към целта с едновременното натискане на спусъка, като стрелецът се стреми изстрелът да се случи в момента, в който пистолетът е насочен към целта. Този способ силно прилича на използваните при инстинктивна стрелба, но „изхвърлянето“ (бързото насочване) на ръката по посока на целта гарантира поразяването на цели само на много малки разстояния. Обучението за стрелба в такива условия е целесъобразно да се извършва като първоначално стрелецът се обучава да използва способа при стрелба прав, след това от положение седнал, като постепенно се намалява времето за прицелване и спускане. Следващ етап е преминаване към стрелба в движение с различна скорост.

След като инструкторът се убеди, че способът е усвоен, се преминава към обучение за изпълнението му при движение с автомобил. Тренировката се провежда само по ръстови фигури, които трябва да са разположени на разстояние от 5-10 м в страни от пътя за движение на обучаемия.

За да се постигнат задоволителни резултати при обучението е необходимо тези тренировки да се провеждат под ръководството на квалифициран инструктор и при правилен разчет на количеството боеприпаси. Особено важно е стрелбището също да разполага с необходимите дистанции и оборудване за целта.

Когато са изпълнени тези условия всичко вече зависи от качествата на стрелеца и неговия треньор.

БЪЛГАРСКИ СТРАЙКБОЛ

ВОЕННИ ИГРИ
ПРИКЛЮЧЕНИЯ
ЗАБАВЛЕНИЯ
ТИМБИЛДИНГ

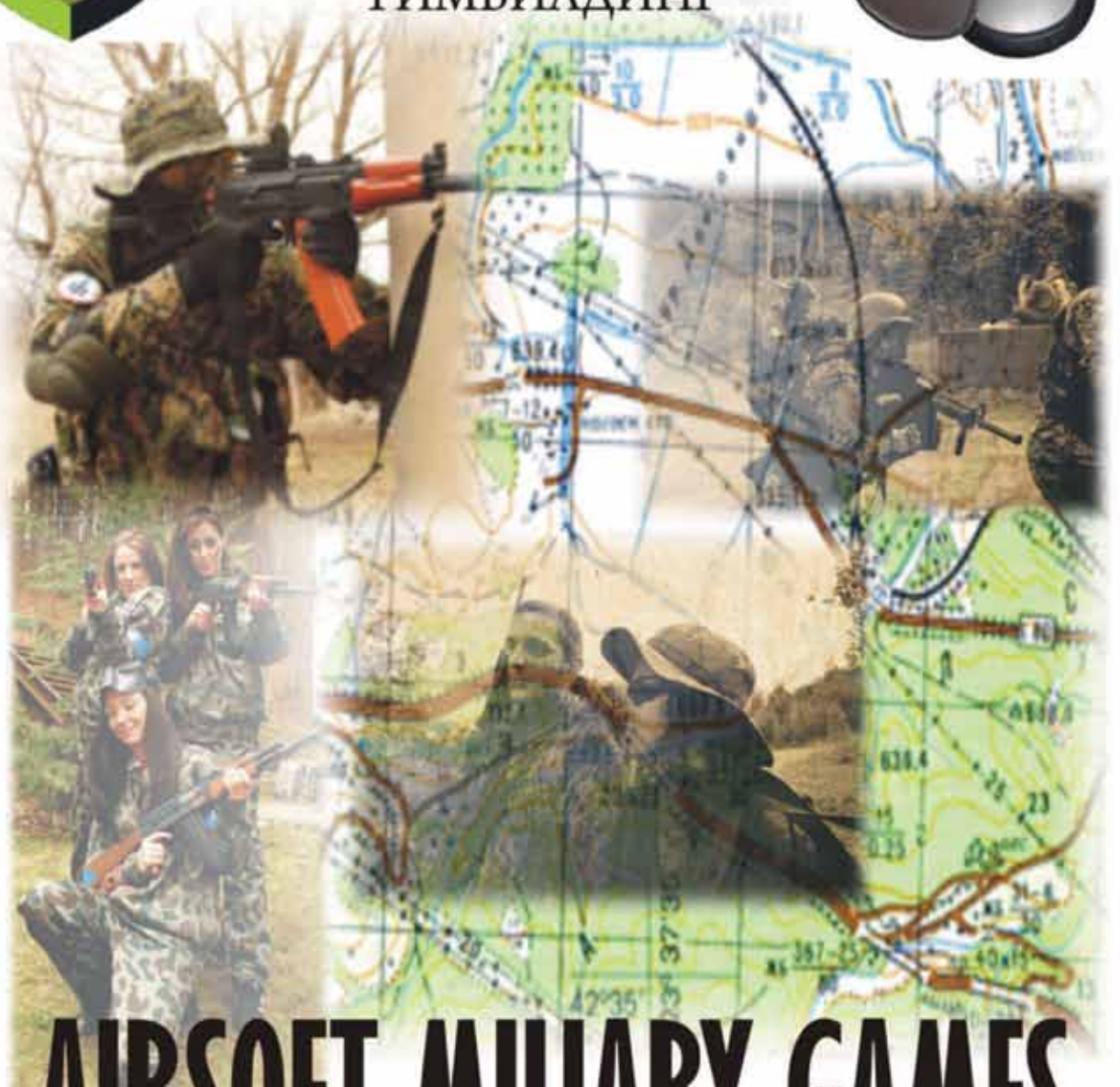

AIRSOFT MILIARY GAMES

"ВИТОША" **http://teambuilding-vitosha.com/** 0888255468 airsoft@abv.bg Skype: brutalentip

БРИТАНСКАТА ЩУРМОВА КАРАБИНА L85: КРАЛСКИЯТ ВОЙН

Макар и малко екзотично, оръжието е верен боен другар на войниците от британската армия.

Щурмовата карабина L85A1

Още в края на 1960 година командването на английската армия решило, че е време да замени стоящата тогава като основно оръжие на личния състав щурмова карабина L1A1. Пушката, която била лицензирано копие на белгийската FN FAL, англичаните счели за морално остаряваща и невписваща се в новите армейски концепции. Освен това, една от основните цели била да се замени мощният карабинен патрон 7.62x51 NATO с междинен такъв.

На базата на новия в онези времена американски патрон 223 Ремингтон (5.56 x 45мм.), англичаните създали нов патрон в калибър 4.85 мм. (4.85 x 49), под който веднага след това започнали разработката на ново оръжие.

Програмата получила означението SA-80 (Small Arms for 1980, стрелково оръжие на 1980-те години) и се провеждала в две направления – трябвало да бъдат създадени както нова щурмова карабина - SA-80 IW (Individual Weapon), така и лека картечница за огнева поддръжка - SA-80LSW (Light Support Weapon).

Прототипът на новият автомат под патрон 4.85 мм. получил сигнатурата Enfield XL-65 и в кралските оръжейни заводи в град Енфилд Лок разработките започнали.

През 1978 година обаче, след провеждане на конкурс за нов, натовски общоармейски патрон, за такъв бил избран американският 5.56 x 45 мм., който спечелил конкурса. На англичаните се наложило да се откажат от своята разработка 4.85 x 49 мм. и да модифицират разработените прототипи за новия патрон, като новата модификация получила сигнатура XL-70.

Новата карабина била приета на въоръжение през 1984 година, при известни форсмажорни обстоятелства – избухването на Англо-Аржентинската война за Фолклендските острови през 1982 г. Оръжето получило индекс L85A1 и било изпратено директно на фронта.

В рамките на програмата SA-80 също така била създадена и лека каречница за огнева поддръжка, която получила индекса L86A1. Новата картечница била базирана изцяло на щурмовата карабина L85A1 и била приета на въоръжение в края на 80-те години на миналия век.

Леката картечница L86A1 LSW

Освен това, отново в рамките на програмата били разработени и тренировъчна карабина (L98A1 Cadet rifle, на външен вид идентична с L85A1), както и така-

Карабината L22

ва за бронетанковите войски на Великобритания – L22, скъсен вариант на L85A1, която е и най-новото попълнение в семейството на L85.

Карабината L22, скъсен вариант на основното оръжие

Карабината L85A1 е изработена по прогресивната за времето си схема бул-пап – пълнителят е разположен зад ръкохватката на оръжието, цевта е поместена по цялото протежение на цевната кутия, като по този начин се намаляват габаритите на оръжието, и същевременно се запазва възможността то да ползва дълга цев.

Газовата автоматика на оръжието е с къс ход на газовото бутало и трипозиционен газов регулатор, обезпечаващ стрелба при нормални условия, условия на повишена замърсеност и в зависимост от това дали на оръжието е монтиран подцевен гранатомет. Затворът на оръжието е ротационен, като заключването му става посредством седем бойни упора, като е така разположен в цевната кутия, че при движението си не докосва стените й. Движи се по две направляващи оси, като възвратната пружина на оръжието е разположена над тях точно в средата на цевната кутия.

Ръкохватката за зареждане се намира от дясната страна на цевната кутия, движи се при стрелба и няма възможност да бъде преместена отляво, което според мен е недостатък на оръжието, тъй като е невъзможно с него да се стреля от ляво рамо. При първите модификации на оръжието възникнали сериозни проблеми с ръкохватката за зареждане, тя била изработена с такава форма, че изхвърляните при стрелба гилзи се удряли в нея, след което се връщали оратно в цевната кутия и често предизвиквали засечки. Проблемът бил решен след промяна на формата на ръкохватката и някои модификации по цевната кутия.

Цевната кутия на оръжието е щампована от стоманени листове, като на някои места е подсилена с допълнителни елементи. Предпазителят на оръжието се намира над ръкохватката от лявата страна на оръжието, а превключвателят за режима на огън е двустранен, като се намира в задната част на цевната кутия, зад гнездото на пълнителя. Оръжието може да води два вида огън – единични изстрели и автоматична стрелба.

Пълнителят на L85A1 е 30-патронен, като оръжието е съвместимо с пълнителите за американската карабина M16 и производните й модели.

Мерните прибори на оръжието могат да бъдат реализирани в два варианта – в първия случай имаме механични, диоптрични мерни прибори, като мушката е сгъваема, а мерникът е разположен в ръкохватка за пренасяне на оръжието, монтирана отгоре на цевната кутия. Във вторият вариант се използва оптически прицел SUSAT с четворно увеличение, осигуряващ възможност за точна срелба на разстояние над 500 метра. На самия прицел са монтирани и резервни диоптрични мерни прибори, които обезпечават точна стрелба до 200 метра.

Също така на карабината е възможно да се постави и 40 мм подцевен гранатомет на немската фирма Heckler&Koch, като за монтирането му обаче трябва да се използва специална цев.

В хода на първоначалната експлоатация на карабината L85A1 се появили множество недостатъци, като например недостатъчно надеждно подаване на патроните, ниска устойчивост на корозия, недостатъчна издържливост на някои от детайлите на оръжието и други, което през 2000-та година накарало британските военни да обявят конкурс за модернизацията на голяма част от вече произведените оръжия. Конкурсът бил спечелен от немската фирма Heckler&Koch, която в този момент била част от британския концерн Royal Ordnance. Първите вече модифицирани винтовки били получени от британската армия през 2001 година и били приети на въоръжение под индекс L85A2, като според общото мнение голяма част от недостатъците на оръжието били отстранени.

Днес вече модернизираната карабина L85A2 се използва активно от британските военни, като е техен боен другар във всичките им кампании и смятам, че напълно заслужено можем да я наречем „кралският войн".

СТРОИТЕЛСТВО НА ОБЕКТИ ОТ ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА:

- Преносни и разпределителни водопроводи, канали и съоръжения;
- Обекти от транспортната инфраструктура;
- Ремонт на проводи и съоръжения от техническата инфраструктура;
- Проучване и проектиране на обекти от техническата инфраструктура;
- Строителство на сгради.

Адрес:
гр. София,
ул. Люба Величкова № 24
тел. 962 25 35
факс 962 22 25
e-mail: office@gelak.net

ДЗИ
PROSPERITAS SECURITAS
Част от KBC group
KBC
ТРАДИЦИИ
и иновативност